

MTS TUTKIMUS SYKSY 2004

Saatteeksi

Tässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten mielipiteitä Suomen ulkopolitiikasta sekä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. Tutkimuksessa on mukana myös Euroopan unionin yhteisen puolustuksen järjestämistä sekä Suomen ja Naton välistä yhteistyötä koskevia kysymyksiä. Kansalaisilta on kysytty myös sitä, miten he kokevat turvallisuuden kehittyvän seuraavan viiden vuoden aikana ja missä määrin he tuntevat huolta poliittisesta tilanteesta maailmassa, sekä tekijöitä, jotka aiheuttavat huolta tulevaisuuden suhteen. Lisäksi on kartoitettu kansalaisten näkemyksiä terrorismin syistä. Kysymyksiä oli kaikkiaan 24, joista kokonaan uusia on kuusi.

Tutkimuksen on toteuttanut TNS Gallup Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) toimeksiannosta. Tutkimuksessa haastateltiin 1039 henkilöä 29.9.–19.10.2004 välisenä aikana. Sen virhemarginaali on + / - kolme (3) prosenttiyksikköä. Tutkimus suoritettiin osana käyntiomnibus-tutkimusta (capibus) henkilökohtaisina haastatteluina. Kohderyhmänä oli maamme 15-74-vuotias väestö Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Otos muodostettiin kiintiöpoiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderyhmän ikä-, sukupuoli-, alue-, kuntatyyppi-, tulotaso-, koulutus- ja puoluejakauma.

Tutkimuksen tuloksia tulkittaessa on otettava huomioon, että suuremmista puolueista saadaan luotettavampia tietoja kuin pienemmistä puolueista, joiden kannattajia otoksessa oli lukumääräisesti vähemmän. Tutkimuksessa kysyttiin: ”Mitä puoluetta äänestäisitte, jos eduskuntavaalit pidettäisiin nyt?” Haastateltavista ilmoitti puoluekantansa 71,5 prosenttia (743) ja jätti ilmoittamatta 28,5 prosenttia (296).

Raportti koostuu tekstiosasta ja sitä täydentävistä kuvista. Kuvissa näkyvät myös MTS:n kysymysten aikasarjat. Osa kysymyksistä muodostaa yhtenäisen aikasarjan vuodesta 1964 lähtien. Kysymysten laadinnasta vastaavat MTS:n työjaosto ja tutkimusjaosto. Raportin on laatinut tutkimusjaosto. Tämä raportti, samoin kuin neljän aiemman vuoden tutkimusraportit on luettavissa MTS:n nettisivuilta osoitteesta: www.defmin.fi -> pikalinkki MTS -> mielipidetutkimukset

Kysymys sotilaallisesta liittoutumisesta jakaa mielipiteitä entistä selvemmin

Sotilaallista liittoutumattomuutta kannattaa edelleen enemmistö suomalaisista, mutta liittoutumista kannattavien osuus on noussut. Kansalaisista 61 prosenttia katsoo, että Suomen tulee pysyä sotilaallisesti liittoutumattomana (64 % v. 2003), kun taas 34 prosenttia on sitä mieltä, että Suomen pitäisi liittoutua sotilaallisesti (24 % v. 2003). Niiden vastaajien, jotka eivät osaa sanoa mielipidettään asiasta, osuus on selvästi pienentynyt (5 % v. 2004, 11 % v. 2003). MTS:n tutkimuksissa tämä kysymys on esitetty vuodesta 1996. Sotilaallisen liittoutumisen kannatus on vaihdellut 16-34 prosentin ja sotilaallisen liittoutumattomuuden kannatus 60-79 prosentin välillä.

Sotilaallista liittoutumattomuutta tukee Vasemmistoliiton kannattajista 79 prosenttia (68 % v. 2003), keskustan 66 (67 %), vihreiden 61 (74 %), SDP:n 59 (66 %) ja kokoomuksen kannattajista 45 prosenttia (43 %). Sotilaallista liittoutumista tukee kokoomuksen kannattajista 52 prosenttia (51 % v. 2003), SDP:n ja vihreiden kannattajista 34 (24 % ja 15 %), keskustan 30 (24%) ja Vasemmistoliiton kannattajista 18 prosenttia (23 %).

Sotilaallisen liittoutumisen kannatus on lisääntynyt eniten nuorimmassa ikäryhmässä, sillä alle 25-vuotiaista sotilaallista liittoutumista kannattaa nyt 42 prosenttia (24 % v. 2003), sekä toiseksi eniten vanhimmassa ikäryhmässä (37 % v. 2004, 25 % v. 2003). *(kuvat 1 ja 2)*

Nato yhä mieluisin liittoutumisvaihtoehto, EU:n rooli kasvamassa

Mikäli Suomi päättäisi liittoutua sotilaallisesti, kansalaisista hieman yli puolet, 52 prosenttia, katsoo, että Nato olisi paras vaihtoehto (58 % v. 2003). Vastaavasti 40 prosenttia on sitä mieltä, että paras vaihtoehto olisi kehittää Euroopan unionista nykyisten tehtävien lisäksi myös sotilasliitto, jossa Suomi olisi mukana (30 % v. 2003).

Naton kannatus parhaimpana liittoutumisvaihtoehtona on laskenut kaikkien muiden puolueiden paitsi kokoomuksen kannattajien keskuudessa, kun taas EU:n kehittäminen myös sotilasliitoksi saa kaikkien puolueiden, eniten Vasemmistoliiton, kannattajilta edellisvuotta enemmän tukea parhaimpana liittoutumisvaihtoehtona.

Kokoomuksen kannattajista Natoa pitää parhaimpana vaihtoehtona 61 prosenttia (59 % v. 2003), keskustan 55 (59 %), SDP:n 48 (59 %), vihreiden 33 (51 %) ja vasemmistoliiton kannattajista 27 prosenttia (57 %).

EU:n kehittämistä sotilasliitoksi, jossa Suomi olisi mukana, pitää parhaimpana vaihtoehtona 63 prosenttia Vasemmistoliiton kannattajista (35 % v. 2003), 50 vihreiden (45 %), 45 SDP:n (31 %), 39 keskustan (27 %) ja 38 prosenttia kokoomuksen kannattajista (34 %). *(kuvat 3,4 ja 5)*

Suomen sitoutuminen Natoon

Enemmistö kansalaisista, 64 prosenttia, on sitä mieltä, että Suomi on Naton kanssa monilla eri tavoilla tapahtuvan yhteistyön seurauksena sitoutumassa Naton jäsenyyteen (59 % v. 2003). Miehistä näin ajattelee 66 prosenttia (66 % v. 2003) ja naisista 62 prosenttia (52 %).

Kokoomuksen kannattajista ajattelee näin 75 prosenttia (64 % v. 2003), vihreiden 71 (65 %), keskustan 65 (63%), SDP:n 57 (61 %) ja Vasemmistoliiton kannattajista 51 prosenttia (73 %). *(kuvat 6 ja 7)*

Suomen ja Naton väliselle yhteistyölle tukea

Ensimmäistä kertaa kysyttiin kansalaisten mielipidettä Suomen ja Naton välisestä eri muodoin tahtuvasta yhteistyöstä.

Suomen ja Naton väliseen rauhankumppanuusyhteistyöhön suhtautuu myönteisesti 70 prosenttia kansalaisista, kun taas neljännes, 26 prosenttia, asennoituu siihen kielteisesti. Myönteisesti suhtautuvia on miehistä 73, naisista 67 prosenttia. Kokoomuksen kannattajista myönteisesti suhtautuu 87 prosenttia, vihreiden 75, keskustan 72, SDP:n 71 ja Vasemmistoliiton kannattajista 44 prosenttia.

Suomen osallistumiseen Nato-johtoisin kriisinhallintaoperaatioihin 59 prosenttia kansalaisista suhtautuu myönteisesti, noin kolmannes, 37 prosenttia, kielteisesti. Kokoomuksen kannattajista asennoituu myönteisesti 67 prosenttia, keskustan 63, SDP:n 62, vihreiden 57 ja Vasemmistoliiton kannattajista 36 prosenttia.

Puolustusvoimien aseistuksen ja johtojärjestelmien kehittämiseen yhteensopiviksi Naton kanssa suhtautuu myönteisesti liki kaksi kolmasosaa, 63 prosenttia, kansalaisista, ja kielteisesti kolmannes, 33 prosenttia. Miehistä myönteisesti asennoituvia on 70 ja naisista 57 prosenttia. Kokoomuksen kannattajista myönteisesti suhtautuu 82 prosenttia, keskustan 74, SDP:n 61, vihreiden 55 ja Vasemmistoliiton kannattajista 33 prosenttia.

Ikäryhmistä kriittisimpiä ovat yli 50-vuotiaat, vaikkakin enemmistö heistä suhtautuu myönteisesti yhteistyöhön. Vasemmistoliiton kannattajien enemmistö asennoituu muiden puolueiden kannattajista poiketen kielteisesti yhteistyöhön Naton kanssa. (kuvat 8 ja 9)

Kriisinhallinta- ja rauhanturvaamistehtävät sopivat Euroopan unionille

Vuoden 2003 mielipidetutkimuksessa esitettiin kolme kysymystä koskien Euroopan unionin yhteistä puolustusta, sen järjestämistä ja Suomen osallistumista siihen. Tämän vuoden tutkimuksessa kysymykset toistettiin.

Kysyttäessä kansalaisten näkemystä EU:n yhteisestä puolustuksesta enemmistö, 59 prosenttia, katsoo, että EU:n tulisi pitäytyä nykyisen kaltaisissa kriisinhallinta- ja rauhanturvaamistehtävissä (57 % v. 2003). Vihreiden kannattajista tätä mieltä on 75 prosenttia (64 % v. 2003), Vasemmistoliiton ja SDP:n kannattajista 58 (66 % ja 63 %), keskustan 56 (56 %) ja kokoomuksen kannattajista 54 prosenttia (49 %).

Yhteisen puolustuksen järjestämistä kannattaa 28 prosenttia (27 % v. 2003) ja pidättäytymistä kokonaan sotilaallisista tehtävistä 11 prosenttia (10 % v. 2003). (kuvat 10,11 ja 12)

Euroopan unionin yhteinen puolustus jäsenmaiden voimin

Mikäli EU päättäisi järjestää yhteisen puolustuksen, kansalaisista 62 prosenttia katsoo, että se tulisi toteuttaa jäsenmaiden omin voimin (53 % v. 2003). Vasemmistoliiton kannattajista tätä mieltä on 90 prosenttia (72 % v. 2003), vihreiden 68 (69 %), keskustan 61 (51 %), SDP:n 60 (57 %) ja kokoomuksen kannattajista 50 prosenttia (45 %).

Yhteisen puolustuksen järjestämistä yhteistyössä Naton kanssa tukee 33 prosenttia kansalaisista (35 % v. 2003)). Kokoomuksen kannattajista tätä mieltä on 47 prosenttia (49 % v. 2003), keskustan 37

(39 %), SDP:n 34 (34 %), vihreiden 32 (25 %) ja Vasemmistoliiton kannattajista kahdeksan prosenttia (14 %). (kuvat 13,14 ja 15)

Suomi mukaan Euroopan unionin yhteisen puolustuksen järjestämiseen

Mikäli EU päättäisi järjestää yhteisen puolustuksen, 49 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että Suomen tulisi olla siinä mukana silloin, kun se tapahtuu jäsenmaiden omin voimin (45 % v. 2003). Kansalaisista 13 prosenttia katsoo, että Suomen tulisi olla mukana Naton kanssa yhteistyössä järjestettävässä EU:n yhteisessä puolustuksessa (14 % v. 2003), kun taas 19 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että Suomen tulisi olla mukana EU:n yhteisen puolustuksen järjestämisessä riippumatta siitä, tehdäänkö se jäsenmaiden omin voimin vai yhteistyössä Naton kanssa (18 % v. 2003). Kansalaisista 14 prosenttia katsoo, että Suomen ei tulisi lainkaan olla mukana EU:n yhteisen puolustuksen järjestämisessä (15 % v. 2003). (kuvat 16,17 ja 18)

Suomalaisilla vahva puolustustahto

Neljä viidesosaa (80 %) suomalaisista katsoo, että jos Suomeen hyökätään, suomalaisten pitäisi puolustautua aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta (73 % v. 2003). Miehistä tätä mieltä on 86 prosenttia (82 %) ja naisista 74 prosenttia (63 %). Kun ero naisten ja miesten näkemysten välillä oli viime vuonna 19 prosenttiyksikköä, se on nyt 12. Viimeisten kymmenen vuoden aikana miesten ja naisten mielipiteiden ero on vaihdellut 9-19 prosenttiyksikön välillä. Myös puoluekanta aiheuttaa eroja. Kriittisimmin suhtautuvat vihreiden (69 % kyllä, 29 % ei) ja Vasemmistoliiton (76 % kyllä, 23 % ei) kannattajat, myönteisimmin taas kokoomuksen (87 % kyllä, 13 % ei) ja keskustan (85 % kyllä, 12 % ei) kannattajat. SDP:n kannattajien näkemys vastaa väestön näkemysten keskiarvoa (80% kyllä, 19% ei). Muissa taustamuuttujissa ei juurikaan ole eroja. (kuvat 19 ja 20)

Maasta poistuminen sotatilanteessa

Vajaa viidennes suomalaisista (18 %) pyrkisi poistumaan maasta, jos Suomeen hyökätään (13 % v. 1997). Lähes neljä viidennestä (77 %) vastaa kieltävästi (80 % v. 1997). Miesten ja naisten välillä on selvä ero, sillä naisista pyrkisi poistumaan maasta 24 prosenttia (19 % v. 1997) ja miehistä 12 prosenttia (8 %). Vihreiden kannattajista maasta pyrkisi poistumaan 26 prosenttia (19 % v. 1997), kokoomuksen 18 (13 %), keskustan 17 (8 %), SDP:n 14 (12 %) ja Vasemmistoliiton kannattajista 12 prosenttia (16 % v. 1997). Kysymys on aikaisemmin esitetty vuosina 1995-1997. (kuvat 21 ja 22)

Yleisen asevelvollisuuden kannatus vakaalla pohjalla

Enemmistö kansalaisista, 77 prosenttia, säilyttäisi Suomessa nykyisen asevelvollisuusarmeijan, jossa mahdollisimman suuri osa ikäluokasta saa aseellisen koulutuksen (79 % v. 2003). Miehistä tätä mieltä on 76 (78 %) ja naisista 79 prosenttia (81 %). Kansalaisista 15 prosenttia katsoo, että sotilaallisen koulutuksen saavien määrää voitaisiin valikoivasti pienentää (11 % v. 2003). Seitsemän prosenttia kansalaisista tukee luopumista asevelvollisuusarmeijasta ja siirtymistä ammattiarmeijaan (8 % v. 2003). Kysymys on esitetty vuodesta 2001 lähtien, eikä eri vaihtoehtojen välillä ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Nykyisen mallin kannatus lisääntyy iän mukana niin, että yli 50-vuotiaista sitä tukee reilut neljä viidesosaa (85 % v. 2003), kun taas alle 25-vuotiaista sitä kannattaa 71 prosenttia (69 %) ja 25-34-vuotiaista 70 prosenttia (76%).

Valikoivaan järjestelmään siirtyminen saa alle 25-vuotiailta 18 prosentin (15 % v. 2003) ja 25-34-vuotiaita 19 prosentin (15%) kannatuksen, kun sitä tukee yli 50-vuotiaiden ikäryhmistä 13-14 prosenttia (6%).

Ammattiarmeijaan siirtymisen kannatus vähenee iän mukana siten, että yli 50-vuotiaiden ikäryhmissä sitä tukee 4-6 prosenttia (7 % v. 2003), mutta alle 25-vuotiaista 11 prosenttia (13 % v. 2003).

SDP:n kannattajista nykyistä mallia tukee 82 prosenttia (83 % v. 2003), keskustan ja kokoomuksen 78 (90 % ja 83 %), Vasemmistoliiton 66 (76 %) ja vihreiden kannattajista 60 prosenttia (66 %). Siirtymistä valikoivaan järjestelmään tukee vihreiden kannattajista 23 prosenttia (21 %), Vasemmistoliiton 22 (15 %), kokoomuksen 16 (7 %), SDP:n ja keskustan kannattajista 15 prosenttia (11% ja 6%). Ammattiarmeijan kannatus vaihtelee 15 (vihreät) ja kolmen (SDP) prosentin välillä. (kuvat 23 ja 24)

Suomen kykyyn puolustautua luotetaan

Yli puolet kansalaisista (58 %) katsoo, että Suomella on hyvät mahdollisuudet puolustautua, jos Suomi joutuisi tavanomaisin asein käytävään sotaan (58 % v. 2002). Miehistä näin ajattelee 63 prosenttia (65 %) ja naisista 53 prosenttia (52 %). Melko huonoina tai huonoina Suomen mahdollisuuksia puolustautua pitää 40 prosenttia kansalaisista (38 % v. 2002), miehistä 36 (33 %) ja naisista 43 prosenttia (40 %).

Vasemmistoliiton kannattajista 55 prosenttia pitää Suomen puolustautumismahdollisuuksia huonoina (57 % v. 2002), 42 prosenttia hyvinä (28%). Keskustan kannattajista taas puolustautumismahdollisuuksia pitää hyvinä 64 prosenttia (59%) ja huonoina 35 prosenttia (41%), SDP:n hyvinä 58 (62%) ja huonoina 40 (38%), kokoomuksen hyvinä 57 (72%) ja huonoina 41 (28%) sekä vihreiden kannattajista hyvinä 57 (40 %) ja huonoina 42 prosenttia (52%). (kuvat 25 ja 26)

Puolustusvoimilla sotilaallisia tehtäviä sekä Suomessa että maailmalla

Uutena kysymyksenä tiedusteltiin kansalaisten näkemystä puolustusvoimien sotilaallisista tehtävistä. Kysymyksessä oli mukana kolme osiota: Suomen alueellisen koskemattomuuden puolustaminen, osallistuminen Euroopan unionin puolustamiseen ja osallistuminen kriisien ja uhkatilanteiden torjuntaan eri puolilla maailmaa.

Lähes kaikki kansalaiset (98 %) ovat sitä mieltä, että puolustusvoimien tehtävänä on puolustaa Suomen alueellista koskemattomuutta. Myös Euroopan unionin puolustamisen näkee 71 prosenttia suomalaisista puolustusvoimien sotilaalliseksi tehtäväksi. Naisista näin ajattelee 72 ja miehistä 69 prosenttia. SDP:n kannattajista tätä mieltä on 77, vihreiden 74, kokoomuksen 72, keskustan 68 ja Vasemmistoliiton kannattajista 62 prosenttia. Kansalaisista 29 prosenttia on sitä mieltä, että EU:n puolustaminen ei kuulu Suomen puolustusvoimien sotilaallisiin tehtäviin.

Kansalaisista hieman yli puolet (55 %) katsoo, että puolustusvoimien sotilaallisena tehtävänä on osallistua kriisien ja uhkatilanteiden torjuntaan eri puolilla maailmaa. Ikäryhmien väliset erot ovat selvät: alle 25-vuotiaista tätä mieltä on 63 prosenttia, kun taas yli 64-vuotiaista 51 prosenttia. Vajaat puolet suomalaisista (44 %) taas katsoo, että osallistuminen kriisien ja uhkatilanteiden torjuntaan ei kuulu puolustusvoimien sotilaallisiin tehtäviin.

Osallistuminen kriisien ja uhkatilanteiden torjuntaan jakaa myös puolueiden kannattajia. Vihreiden kannattajista 63 prosenttia katsoo tämän kuuluvan Suomen puolustusvoimien sotilaallisiin tehtäviin, SDP:n 56, keskustan 54, Vasemmistoliiton 52 prosenttia ja kokoomuksen kannattajista hieman alle puolet, 49 prosenttia. *(kuva 27)*

Puolustusmäärärahojen taso tyydyttävä, halu korottamiseen lisääntynyt

Puolustusmäärärahojen nykyiseen tasoon on tyytyväisiä 53 prosenttia kansalaisista (57 % v. 2003). Määrärahojen korottamista kannattaa 38 prosenttia (29 %) ja niiden vähentämistä seitsemän prosenttia kansalaisista (11 %). Miehistä korottamisen kannalla on 43 prosenttia (34 %) ja naisista 34 prosenttia (24 %). Kokoomuksen kannattajista korottamista tukee 48 prosenttia (40 %), keskustan kannattajista 43 (36 %), SDP:n 39 (29 %), Vasemmistoliiton 32 (20 %) ja vihreiden kannattajista 23 prosenttia (15 %). Määrärahojen alentamista tukee vihreiden kannattajista 26 prosenttia (22 % v. 2003), Vasemmistoliiton 19 (19 %), kokoomuksen kuusi (9 %), SDP:n neljä (10 %) ja keskustan kannattajista kaksi prosenttia (4 %). *(kuvat 28,29 ja 30)*

Miinakysymys jakaa mielipiteet

Kysymys siitä, pitäisikö Suomen liittyä jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen ja luopua miinoista vai säilyttää ne osana aseistusta, jakaa kansalaisten näkemykset tasavahvasti: 49 prosenttia haluaa säilyttää ne, 46 prosenttia luopua niistä. Naisista 57 prosenttia kannattaa miinoista luopumista, miehistä 35 prosenttia.

Jalkaväkimiinojen säilyttämisen kannalla on kokoomuksen kannattajista 59 prosenttia, keskustan 52, SDP:n 50, Vasemmistoliiton 44 ja vihreiden kannattajista 35 prosenttia. Miinoista luopumista tukee vihreiden kannattajista 69 prosenttia, Vasemmistoliiton 54, SDP:n 48, keskustan 45 ja kokoomuksen kannattajista 35 prosenttia. *(kuva 31)*

Suomen ulkopoliitiikan hoitoon luotetaan

Kansalaisista 84 prosenttia katsoo, että Suomen ulkopoliitikkaa hoidetaan hyvin (86 % v. 2003). Naisista tätä mieltä on 85 prosenttia (83 %) ja miehistä 82 prosenttia (89 %). Ulkopoliitikkaa pitää huonosti hoidettuna 14 prosenttia suomalaisista (11 %), miehistä 15 prosenttia (10 %) ja naisista 12 prosenttia (11 %). Vihreiden kannattajista pitää ulkopoliitikkaa hyvin hoidettuna 94 prosenttia (91 %), SDP:n 91 (92 %), Vasemmistoliiton 89 (84 %), keskustan 86 (88 %), kokoomuksen 83 (87%) ja muiden puolueiden kannattajista 74 prosenttia (75 %).

Tämä kysymys on esitetty tutkimuksissa vuodesta 1964 lähtien (aiemmin HMS:n, vuodesta 1978 MTS:n tutkimuksissa). Näkemystä, jonka mukaan ulkopoliitikkaa on hoidettu hyvin, on tukenut 62-95 prosenttia suomalaisista, kun taas 2-33 prosenttia on edustanut näkemystä, jonka mukaan ulkopoliitikkaa on hoidettu huonosti. *(kuvat 32 ja 33)*

Suomi hoitanut hyvin ulkosuhteitaan

Suomi on kansalaisten mielestä hoitanut hyvin suhteitaan eri maihin. Suhteet Ruotsiin on hoidettu hyvin 91 prosentin mielestä (93 % v. 2003), muihin pohjoismaihin 89 (88 %), Viroon 88 (88 %), muihin Baltian maihin 71 (73 %), Venäjään 78 (81 %), Saksaan 84 (85 %), Ranskaan 77 (74 %) ja Yhdysvaltoihin 73 (75 %). Kriittisimmän arvion saa suhteiden hoitaminen kehitysmaihin, sillä niitä pitää hyvin hoidettuina 61 prosenttia kansalaisista (58% v. 2003). *(kuvat 34 ja 35)*

Luottamus turvallisempaan tulevaisuuteen heikentynyt

Tulevaisuuden turvallisemmaksi kokevien määrä on vuodessa vähentynyt tuntuvasti. Nyt 17 prosenttia suomalaisista pitää maailmaa Suomelle ja suomalaisille turvallisempana seuraavien viiden vuoden aikana, kun syksyllä 2003 näin ajatteli 30 prosenttia kansalaisista. Sen sijaan 40 prosentin mielestä ei ole tapahtumassa muutosta nykytilaan verrattuna (26 % v. 2003).

Samoin kuin vuosi sitten 42 prosenttia suomalaisista arvioi, että Suomi ja suomalaiset elävät seuraavien viiden vuoden aikana turvattomammassa maailmassa kuin nykyään. Naisista tätä mieltä on puolet, 49 prosenttia (51 % v. 2003), miehistä kolmannes, 34 prosenttia (33 %). *(kuvat 36, 37 ja 38)*

Turvallisuudentunne liittyy EU:hun

Tutkimuksessa esitetyistä tekijöistä eniten turvallisuutta lisäävät kansalaisten mielestä EU:n toiminta terrorismia vastaan (55 %), Suomen osallistuminen EU:n yhteisen puolustuksen järjestämiseen (54 %), Suomen jäsenyys Euroopan unionissa (52 %), Venäjän ja Naton suhteiden tiivistyminen (42 %) ja Suomen kansainvälisen taloudellisen kanssakäymisen lisääntyminen (37 %).

Suomen sotilaallisen liittoutumattomuuden 40 prosenttia suomalaisista kokee lisäävän turvallisuutta ja 15 prosenttia vähentävän sitä, kun taas Suomen mahdollisen liittymisen Naton jäseneksi 37 prosenttia arvioi lisäävän ja 34 prosenttia vähentävän turvallisuutta. Sen sijaan Ruotsin sotilaallisella liittoutumattomuudella ei suomalaisten selvän enemmistön (72 %) ja Ruotsin mahdollisella liittymisellä Naton jäseneksi reilun puolen (57 %) mielestä ole vaikutusta Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen.

Suomalaisen yksikön mukanaolon EU:n nopean toiminnan joukoissa 36 prosenttia kansalaisista katsoo lisäävän suomalaisten turvallisuutta ja 15 prosenttia vähentävän sitä. Sen sijaan suomalaisten osallistumisen kriisinhallintatehtäviin sotaa käyvillä alueilla 32 prosenttia kansalaisista arvioi vähentävän ja 20 prosenttia lisäävän turvallisuutta.

Turvallisuutta vähentävinä tekijöinä koetaan muun muassa Venäjän (50 %) ja Yhdysvaltojen (48 %) julistama sota terrorismia vastaan, Turkin mahdollinen liittyminen EU:n jäseneksi (40 %) ja EU:n laajentuminen Baltiaan ja itäiseen Keski-Eurooppaan (35 %). *(kuva 39)*

Poliittinen tilanne maailmassa huolestuttaa

Tutkimuksessa kysyttiin ensimmäistä kertaa, missä määrin suomalaiset tuntevat huolta nykyisestä poliittisesta tilanteesta maailmassa. Paljon tai jonkin verran huolta tuntee kaksi kolmasosaa kansalaisista (68 %). Naisista näin ajattelee 71 prosenttia ja miehistä 66 prosenttia. Vähän tai ei lainkaan huolta poliittisesta tilanteesta maailmassa tuntee 31 prosenttia kansalaisista.

Ikäryhmien välillä on selviä eroja. Kahdessa nuorimmassa ryhmässä (15-34-vuotiaat) 58-61 prosenttia tuntee paljon tai jonkin verran huolta, 38-42 prosenttia vähän tai ei lainkaan. Kolmessa vanhimmassa ikäryhmässä (35-74-vuotiaat) vastaavat luvut ovat 68-75 prosenttia ja 25-30 prosenttia. *(kuva 40)*

Kansainvälinen terrorismi, ydinaseet ja ympäristön tila huolestuttavat

Tutkimuksessa esitettiin lista ilmiöistä ja tekijöistä ja pyydettiin vastaajia arvioimaan, missä määrin ne aiheuttavat heissä huolta tulevaisuudesta. Eniten huolta tulevaisuuden suhteen aiheuttavat kan-

sainvälinen terrorismi (86 %), ydinaseet (80 %), ympäristön tila maapallolla (79 %), maapallon luonnonvarojen käyttö (78 %), järjestäytynyt kansainvälinen rikollisuus (77 %), joukkotuhousteiden leviäminen (76 %), ydinvoiman käyttö energiantuotantoon Venäjällä (76 %), työllisyystilanne Suomessa (71 %) ja Irakin tilanne (68 %).

Vähän tai ei lainkaan huolta aiheuttavat ydinvoiman käyttö energiantuotantoon Suomessa (59 %) ja maahanmuuttajien määrän kasvu Suomessa (56 %). Talouden globalistumiseen suhtautuminen on kahtalaista. Suomalaisista 50 prosenttia katsoo sen aiheuttavan paljon tai jonkin verran huolta, 48 prosenttia vähän tai ei lainkaan. (kuva 41)

Suomen lähialueiden sotilaallinen tilanne näyttää vakaalta

Tutkimuksessa kysyttiin kansalaisten näkemystä siitä, millaiseksi he arvioivat sotilaallisen tilanteen Suomen lähialueilla seuraavien kymmenen vuoden aikana. Suurin piirtein samana kuin nykyisin tilanteen näkee 67 prosenttia kansalaisista, miehistä 70 ja naisista 65 prosenttia. Neljännes kansalaisista (24 %) pitää tilannetta uhkaavampana. Naisista näin ajattelee 29 prosenttia, miehistä 18 prosenttia. Keski-ikäiset ja varttuneemmat näkevät tilanteen uhkaavampana (28 % ja 24 %) kuin kaksi nuorinta ikäryhmää (19 %). Vähemmän uhkaavana tilanteen kokee koko väestöstä kahdeksan prosenttia, miehistä 10 ja naisista viisi prosenttia. (kuva 42)

Sotilaallisia selkkauksia Euroopan lähialueella pidetään todennäköisinä

Suomalaisilta kysyttiin heidän mielipidettään eri tyyppisten sotilaallisten selkkausten todennäköisyydestä lähitulevaisuudessa. Lähes puolet kansalaisista (48 %) pitää todennäköisenä Euroopan lähialueella puhkeavaa sotilaallista yhteydenottoa tai sotaa, jolla on heijastusvaikutuksia Eurooppaan, kun taas tasan puolet kansalaisista pitää sitä epätodennäköisenä. Jonkin eurooppalaisen valtion sisäistä aseellista selkkausta tai sisällissotaa pitää todennäköisenä 36 prosenttia kansalaisista. Kahden tai useamman eurooppalaisen valtion välisen sotilaallisen yhteenoton tai sodan arvioi todennäköiseksi 20 prosenttia ja laajan useampaan maanosaan, myös Eurooppaan, ulottuvan sodan 16 prosenttia kansalaisista. (kuva 43)

Uskonnolliset tekijät nähdään usein tärkeimpänä syynä terrorismiin

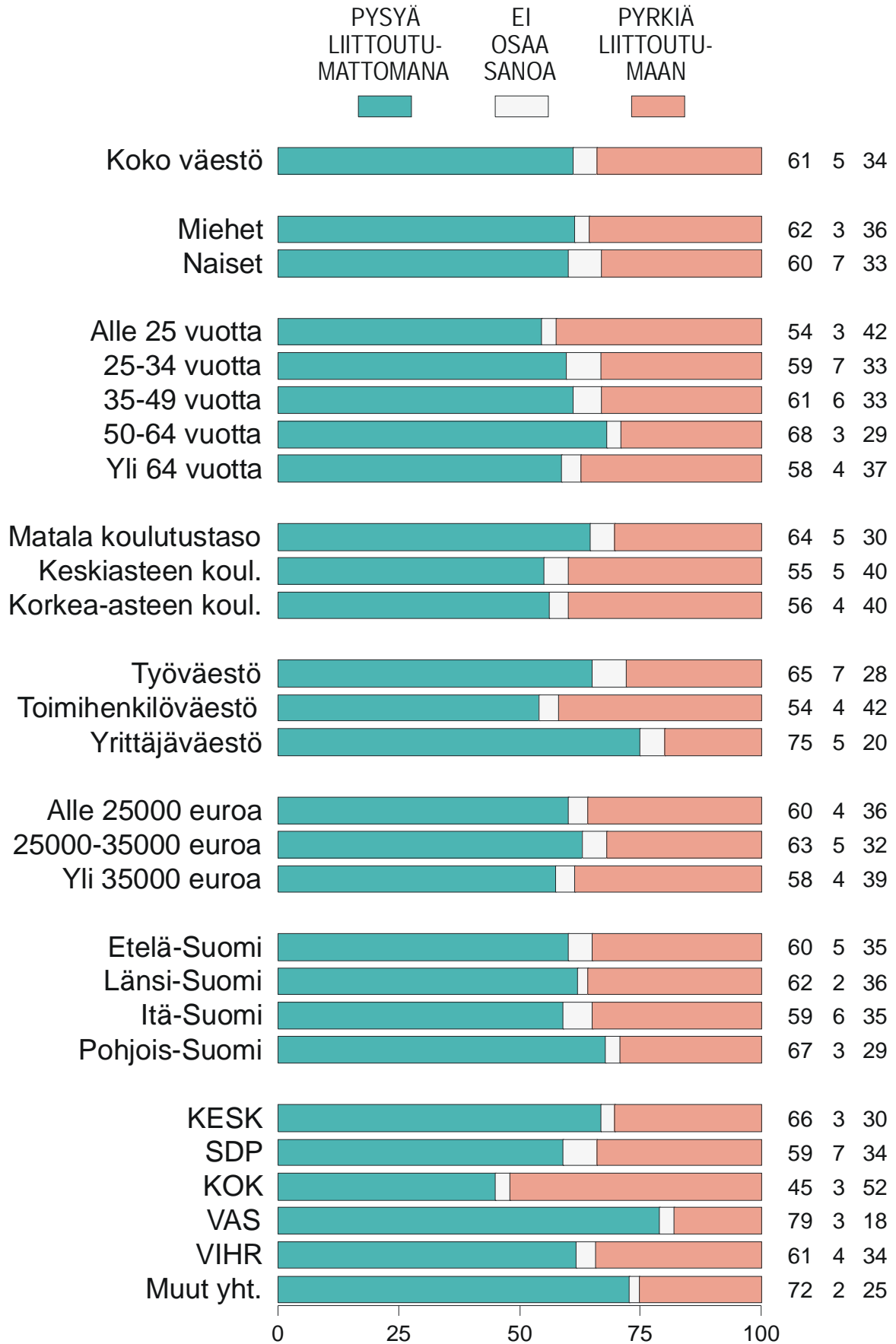
Ensimmäistä kertaa MTS:n tutkimuksessa kysyttiin kansalaisten näkemyksiä terrorismin syistä. Luetelluista yhdeksästä tekijästä vastaajaa pyydettiin valitsemaan kaksi mielestään tärkeintä syytä terrorismiin tai mainitsemaan avovastauksessa muita terrorismin syitä.

Yleisimmin (50 %) kahden tärkeimmän syyn joukkoon mainitaan uskonnolliset tekijät. Toiseksi eniten (38 %) terrorismin syyksi arvioidaan taloudellista ja sosiaalista eriarvoisuutta ja köyhyyttä. Kolmannes vastaajista (32 %) arvelee kamppailun luonnonvaroista, kuten vedestä ja öljystä, olevan kahden tärkeimmän syyn joukossa. Seuraavina mainitaan tärkeimpien syiden joukossa poliittiset ja ideologiset erimielisyydet (27 %), eri kulttuurien vastakohtaisuudet (19 %), etniset ristiriidat (9 %), omaan perinteiseen elämänmuotoon kohdistuva uhka (7 %), näköalattomuus tulevaisuuden suhteen (6 %) sekä nöyryytetyksi tulemisen tunne (5 %). (kuva 44)

Sotilaallinen liittoutumattomuus vai liittoutuminen [2004, %]

Kuvio 1.

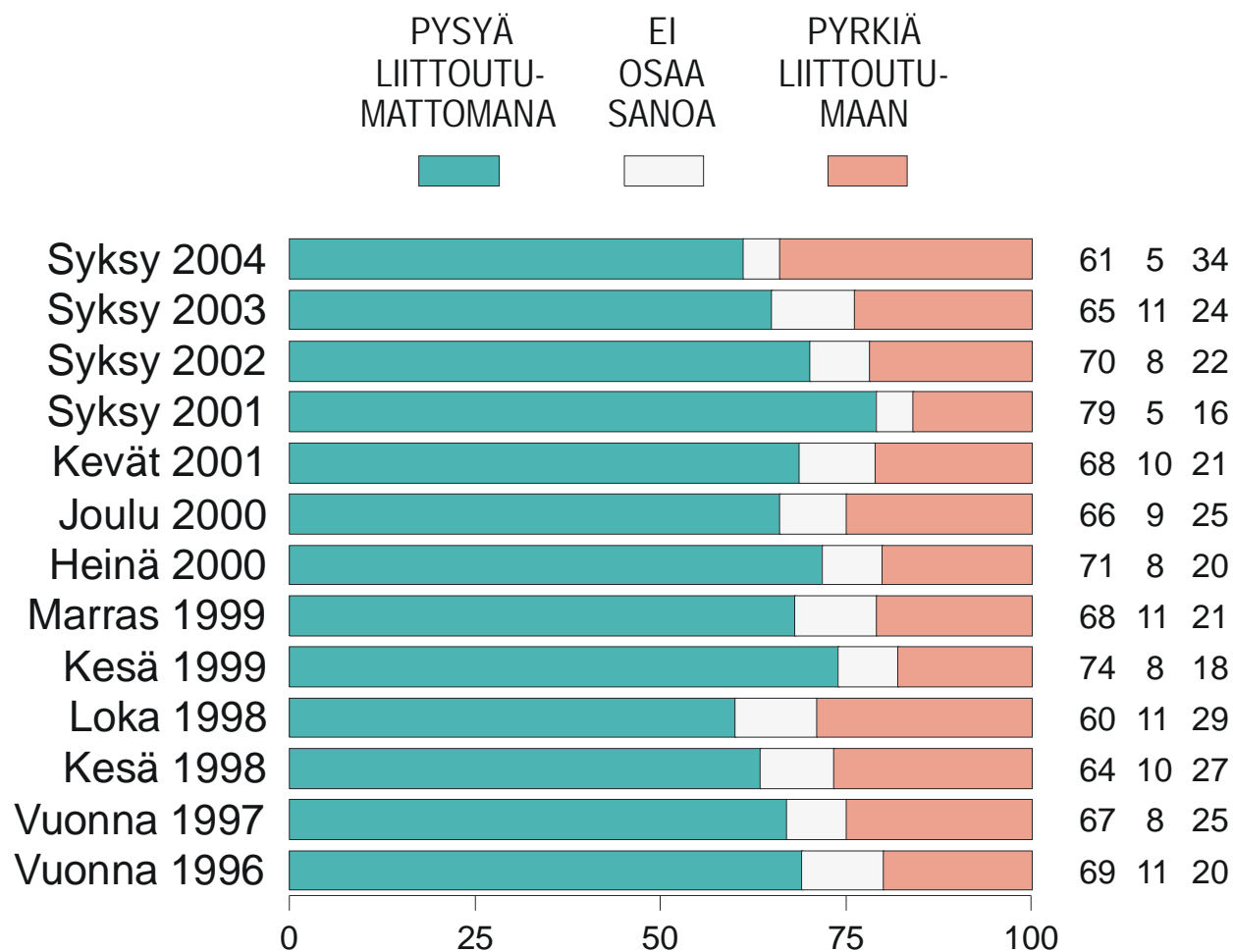
"Pitäisikö Suomen mielestänne pysyä sotilaallisesti liittoutumattomana vai pyrkiä liittoutumaan sotilaallisesti?"

Sotilaallinen liittoutumattomuus vai liittoutuminen [1996-2004,%]

Kuvio 2.

"Pitäisikö Suomen mielestänne pysyä sotilaallisesti liittoutumattomana vai pyrkiä liittoutumaan sotilaallisesti?"

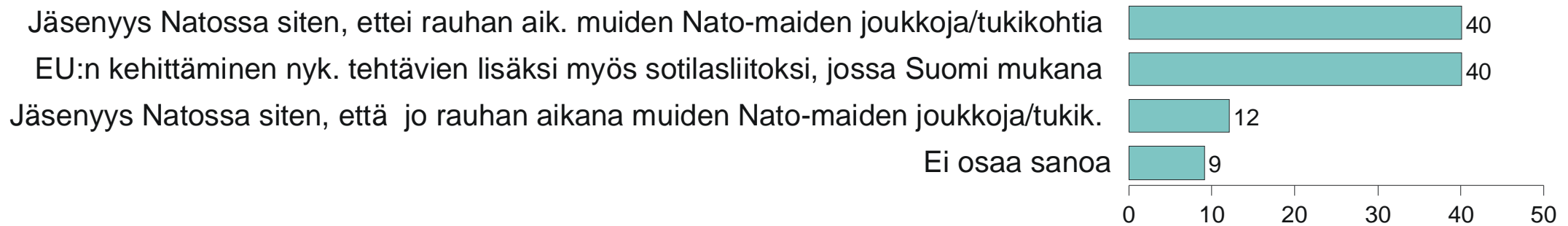

Mieluisin liittoutumisvaihtoehto

[2004, %]

Kuvio 3.

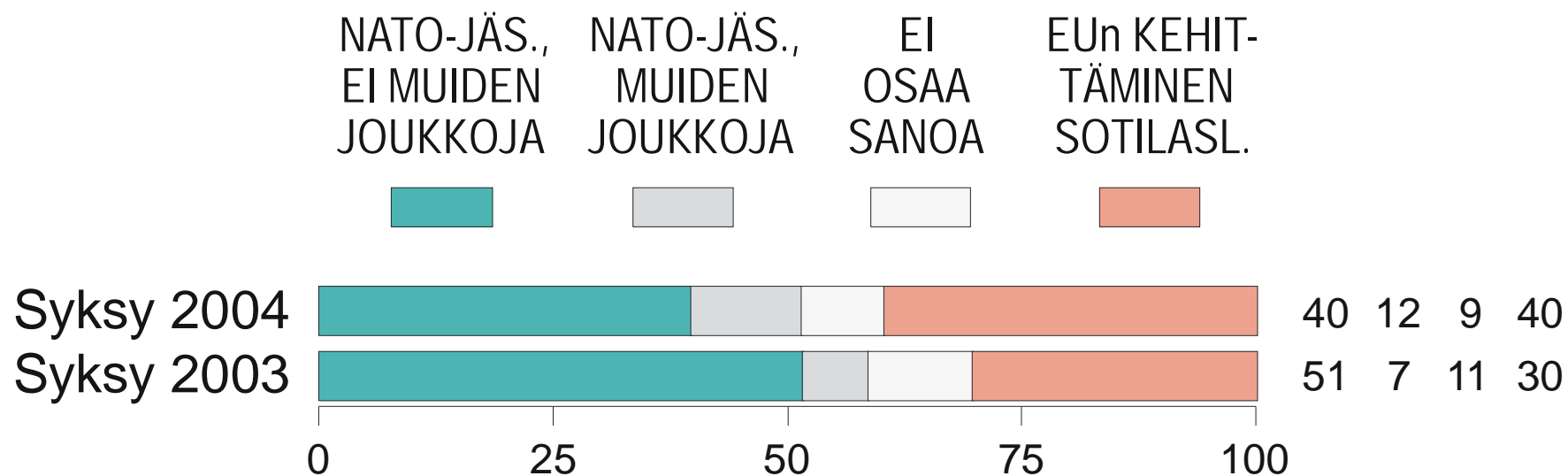
"Mikä olisi mielestänne paras vaihtoehto, jos Suomi päättäisi liittoutua sotilaallisesti?"

Mieluisin liittoutumisvaihtoehto [2003-2004, %]

Kuvio 4.

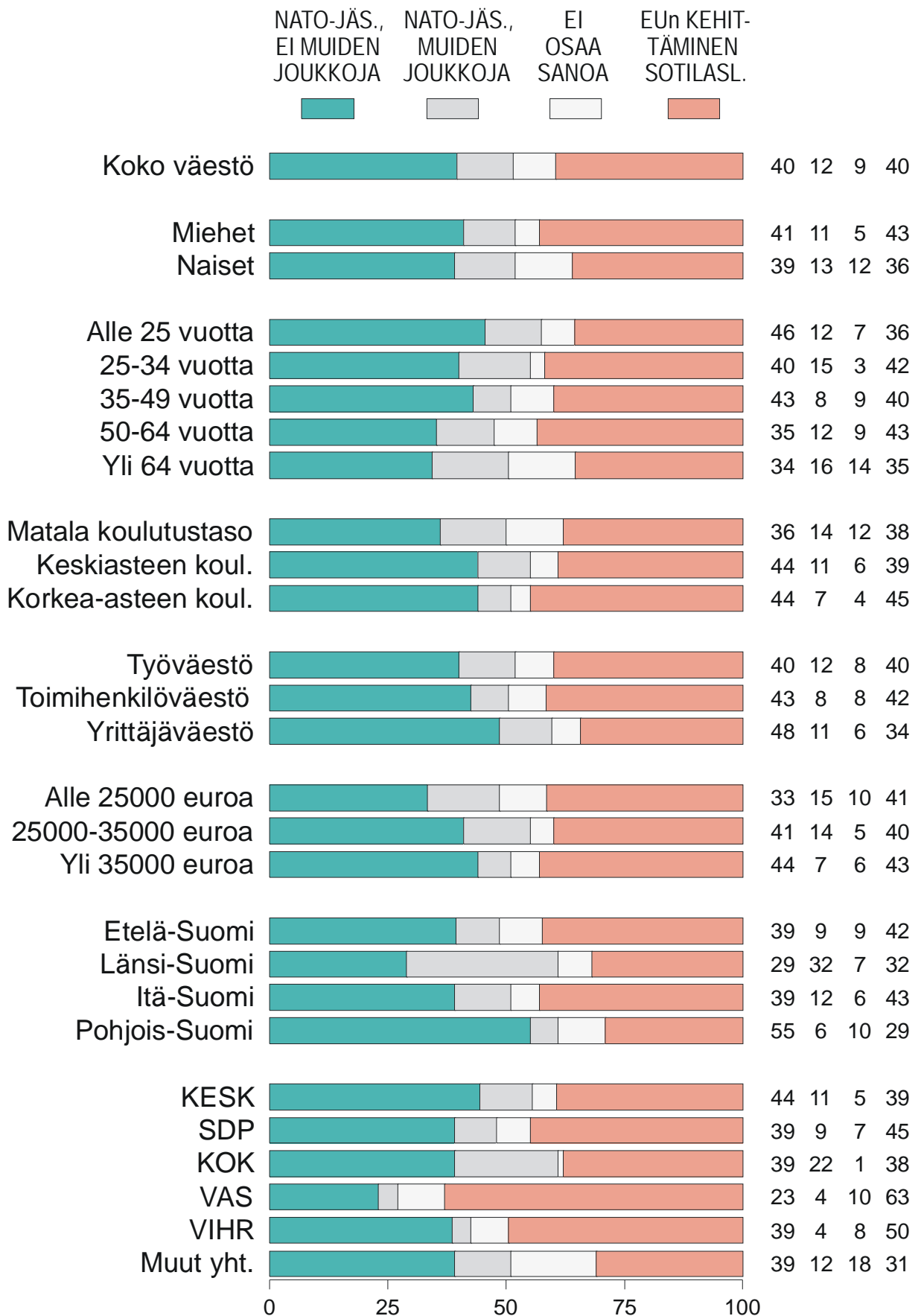
"Mikä olisi mielestänne paras vaihtoehto, jos Suomi päättäisi liittoutua sotilaallisesti?" (vastausvaihtoehtoja lyhennetty)

Mieluisin liittoutumisvaihtoehto [2004, %]

Kuvio 5.

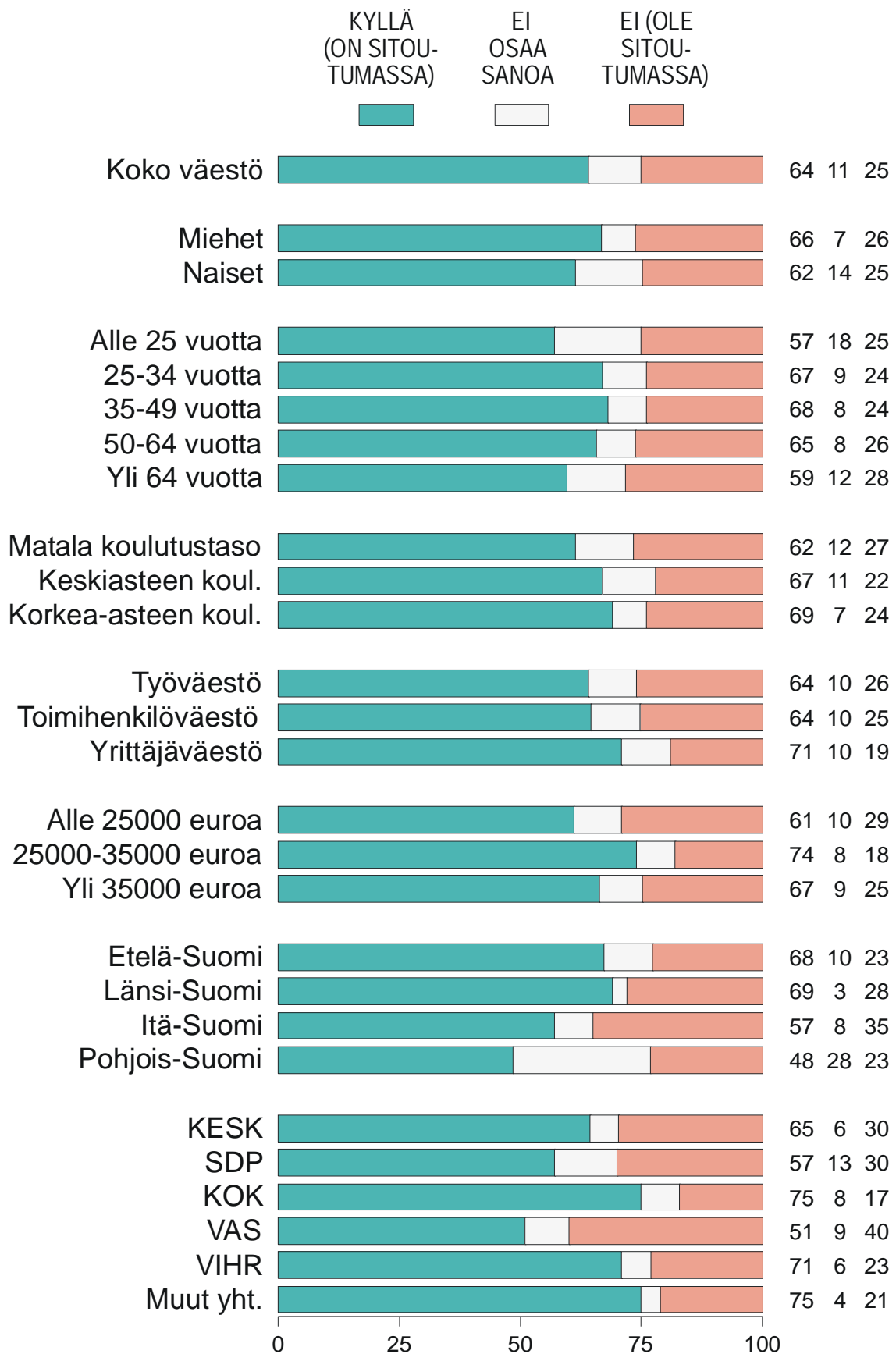
"Mikä olisi mielestänne paras vaihtoehto, jos Suomi päättäisi liittoutua sotilaallisesti?" (vastausvaihtoehtoja lyhennetty)

Suomen sitoutuminen Natoon [2004, %]

Kuvio 6.

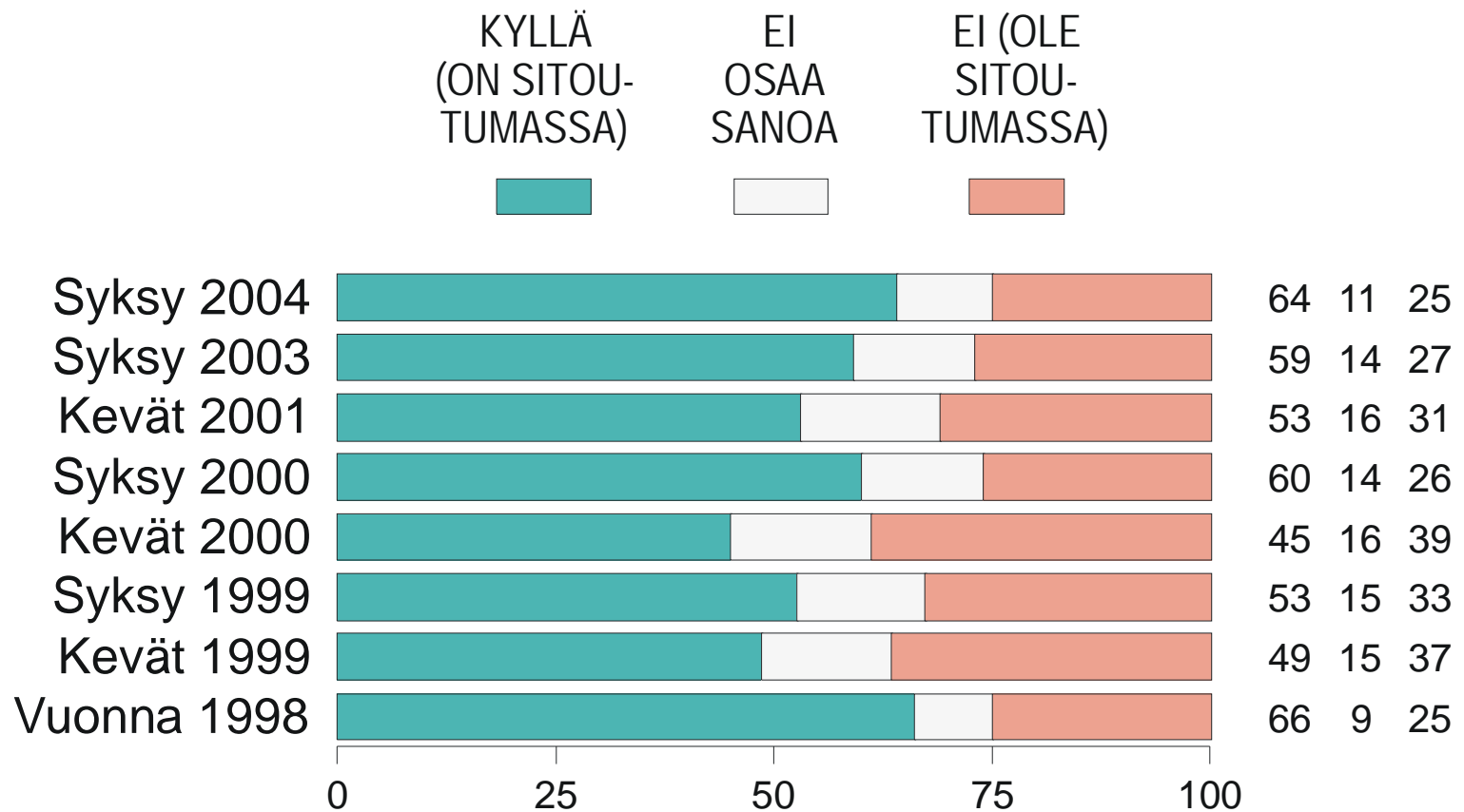
"Luuletko, että Suomi on Naton kanssa monilla eri tasoilla tapahtuvan yhteistyön seurauksena sitoutumassa Naton jäsenyyteen ja näin luopumassa sotilaallisen liittoutumattomuuden periaatteesta?"

Suomen sitoutuminen Natoon [1998-2004, %]

Kuvio 7.

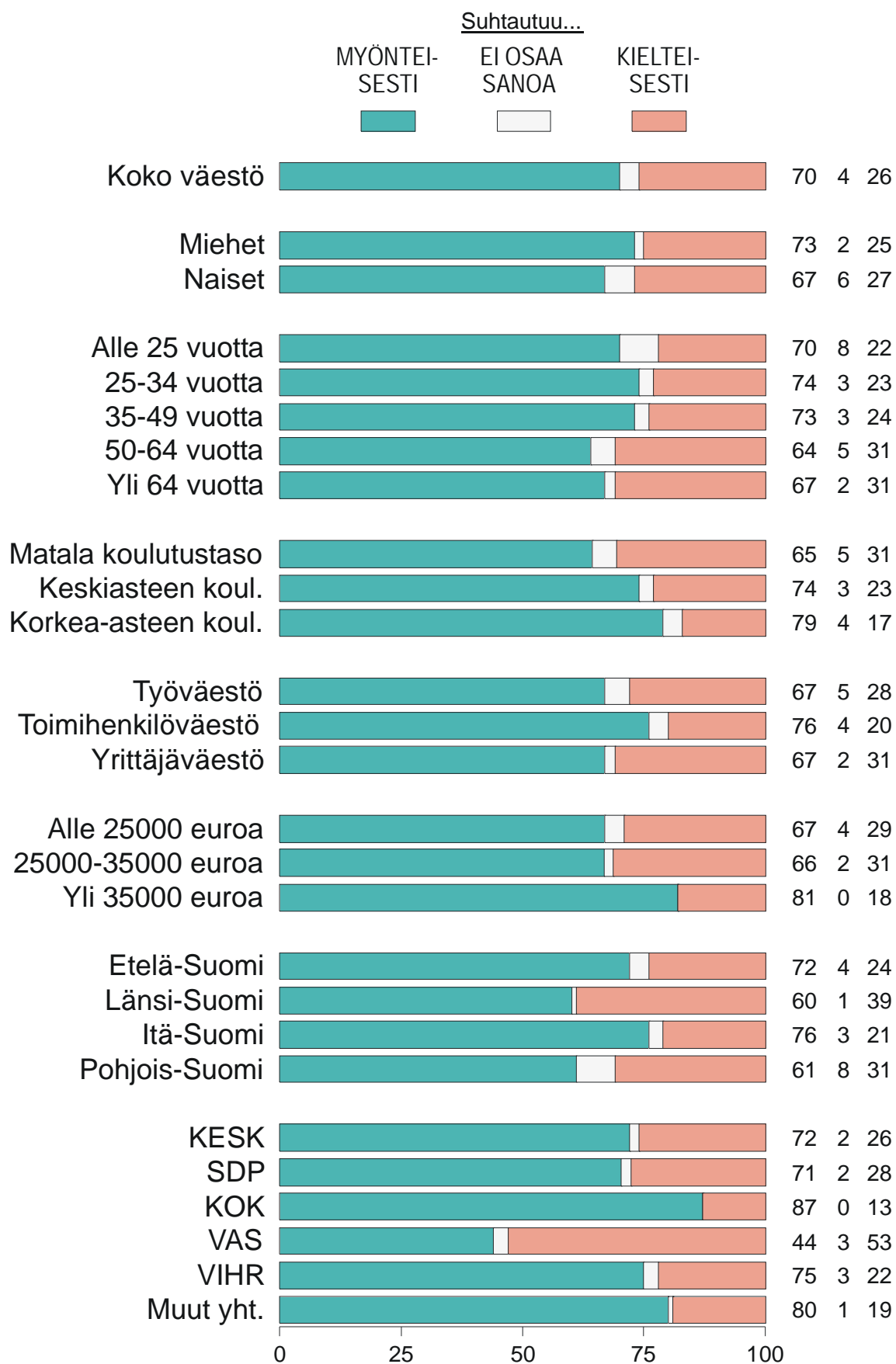
"Luuletteko, että Suomi on Naton kanssa monilla eri tasoilla tapahtuvan yhteistyön seurauksena sitoutumassa Naton jäsenyyteen ja näin luopumassa sotilaallisen liittoutumattomuuden periaatteesta?"

Yhteistyö Naton kanssa [2004, %]

Kuvio 8.

"Suomi tekee rauhankumppanuuden puitteissa läheistä yhteistyötä Naton kanssa. Mitä mieltä olette tästä yhteistyöstä?"

Nato-yhteistyön muodot [2004, %]

Kuvio 9.

"Suomi tekee rauhankumppanuuden puitteissa läheistä yhteistyötä Naton kanssa. Mitä mieltä olette tästä yhteistyöstä?" (kuviossa kohta A)

"Miten suhtaudutte siihen, että 1) Suomi osallistuu Nato-johtoisiin kriisinhallintaoperaatioihin 2) Puolustusvoimat kehittää aseistustaan ja johtojärjestelmiään Naton kanssa yhteensopiviksi?" (kuviossa kohdat B ja C)

MYÖNTEI-SESTI EI OSAA SANOA KIELTEI-SESTI

A) Suomen ja Naton rauhankumppanuus-yhteistyö

Koko väestö 70 4 26

B) Suomi osallistuu Nato-johtoisiin kriisinhallintaoperaatioihin

Koko väestö 59 4 37

C) Puolustusvoimat kehittää aseistustaan ja johtojärjestelmiään Naton kanssa yhteensopiviksi

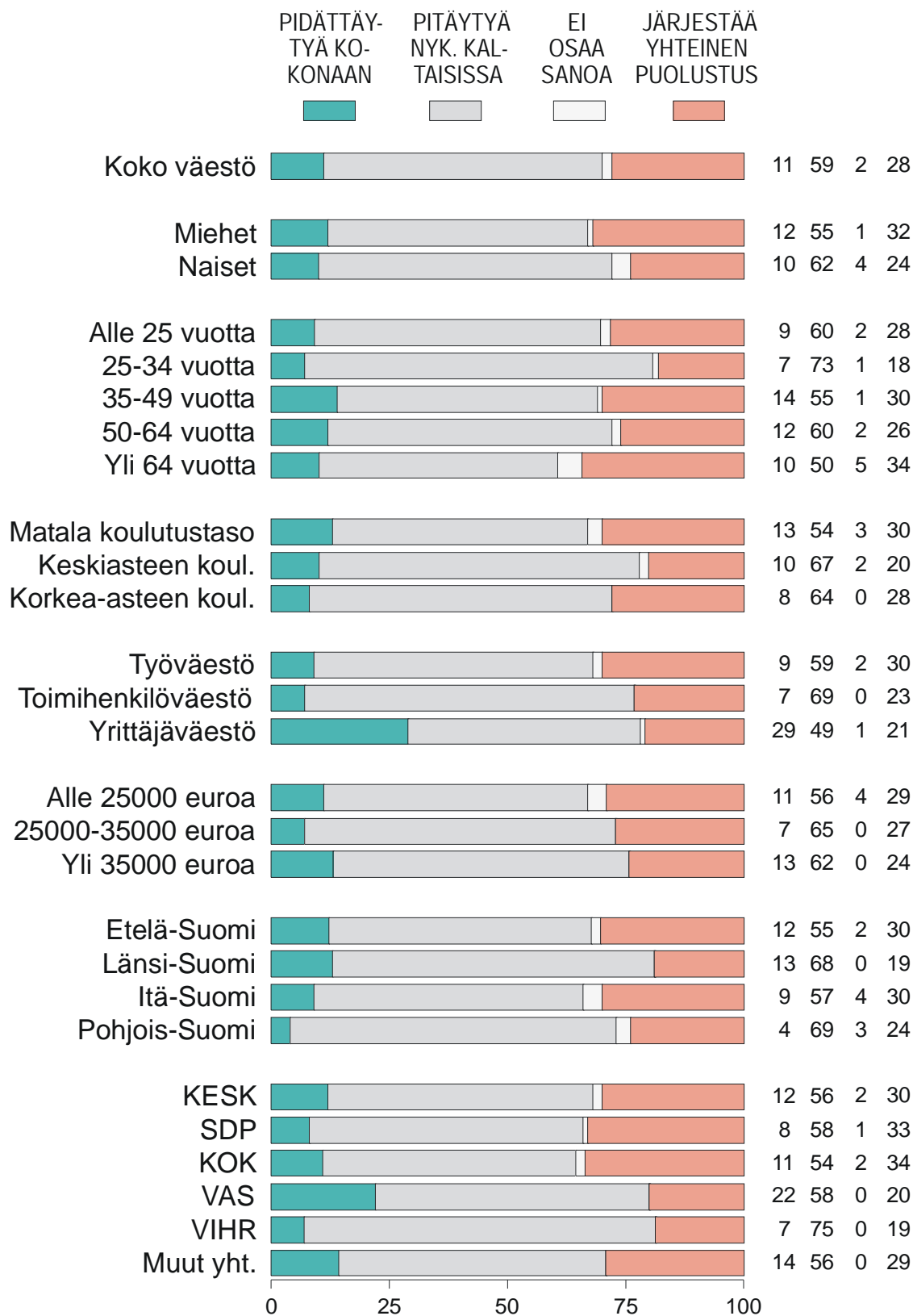
Koko väestö 63 4 33

0 25 50 75 100

Euroopan unioni ja yhteinen puolustus [2004, %] Kuvio 10.

"Mikä mielestänne seuraavista vaihtoehtoista parhaiten vastaa näkemystänne Euroopan unionin yhteisestä puolustuksesta?"

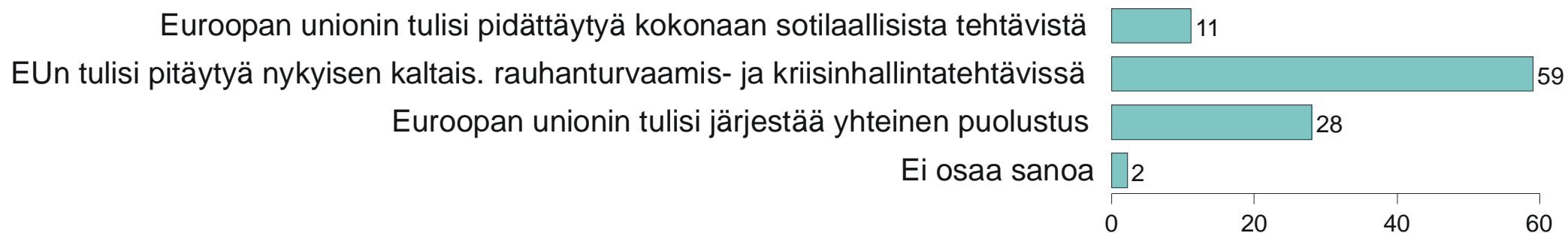
- a) Euroopan unionin tulisi pidättäytyä kokonaan sotilaallisista tehtävistä
 b) Euroopan unionin tulisi pitäytyä nykyisen kaltaisissa rauhanturvaamis- ja kriisinhallintatehtävissä
 c) Euroopan unionin tulisi järjestää yhteinen puolustus

Euroopan unioni ja yhteinen puolustus [2004, %]

Kuvio 11.

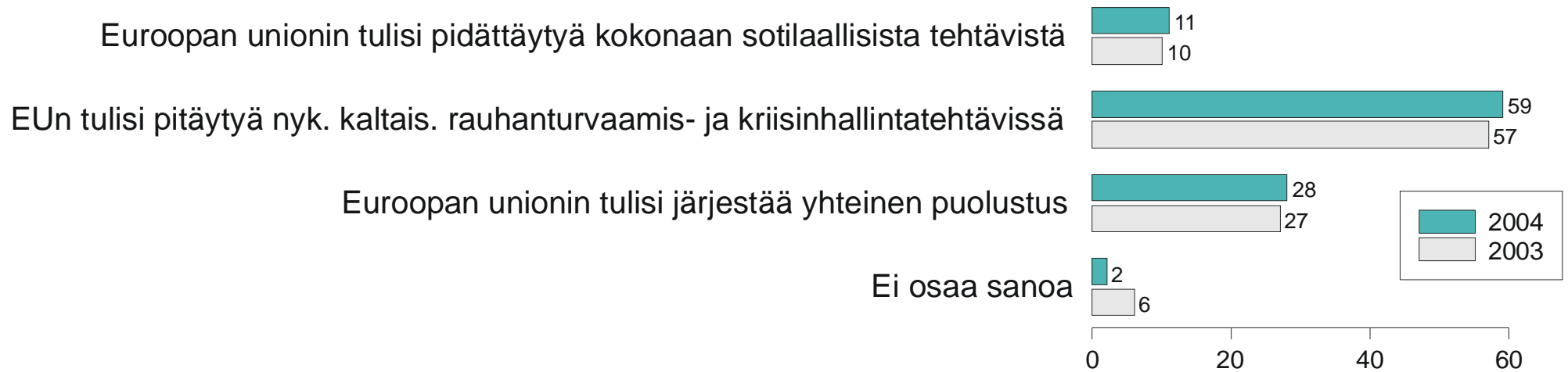
"Mikä mielestänne seuraavista vaihtoehdoista parhaiten vastaa näkemystänne Euroopan unionin yhteisestä puoluksesta?"

Euroopan unioni ja yhteinen puolustus [2003-2004, %]

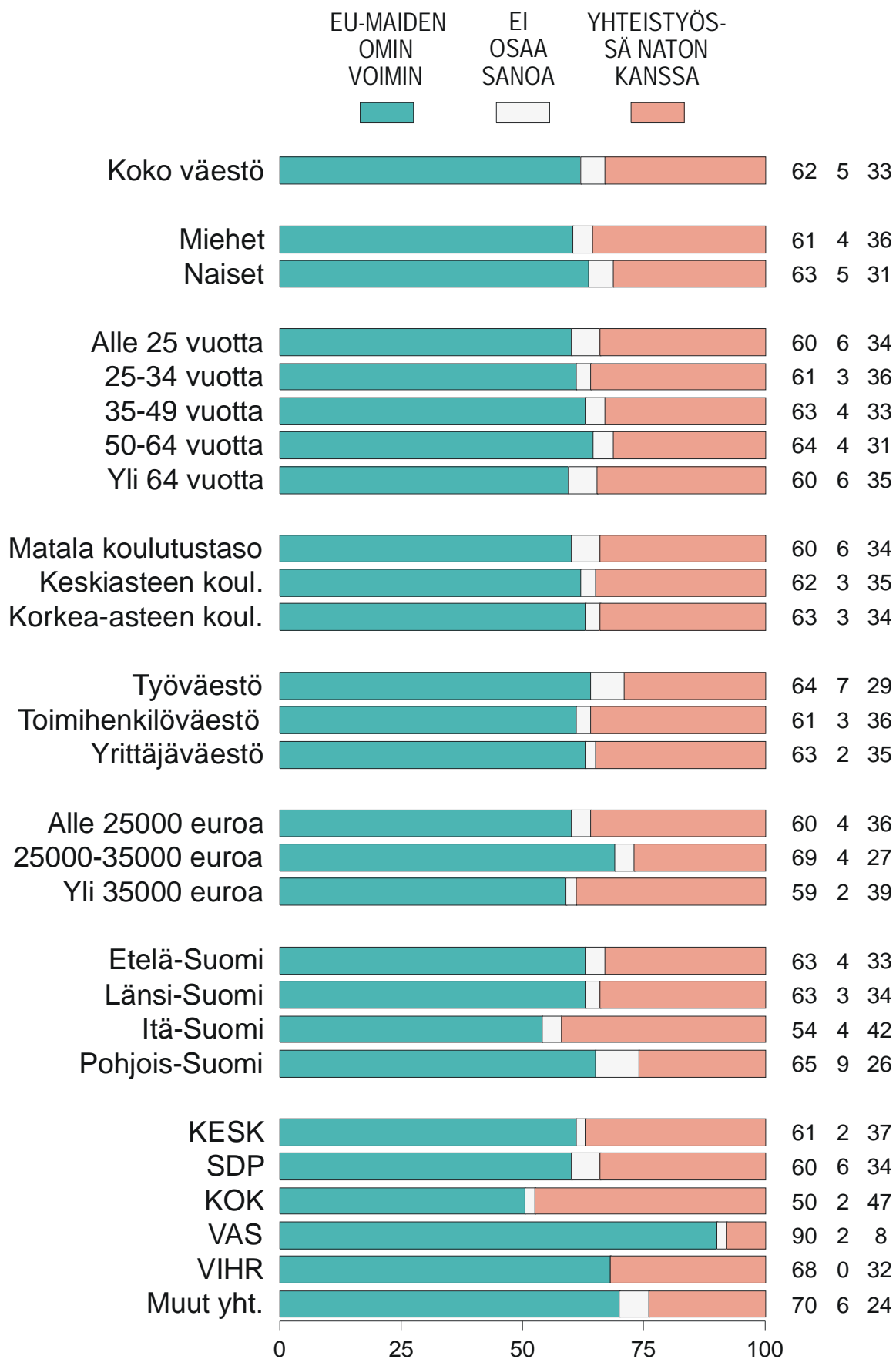
Kuvio 12.

"Mikä mielestänne seuraavista vaihtoehdoista parhaiten vastaa näkemystänne Euroopan unionin yhteisestä puolustuksesta?"

EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [%] Kuvio 13.

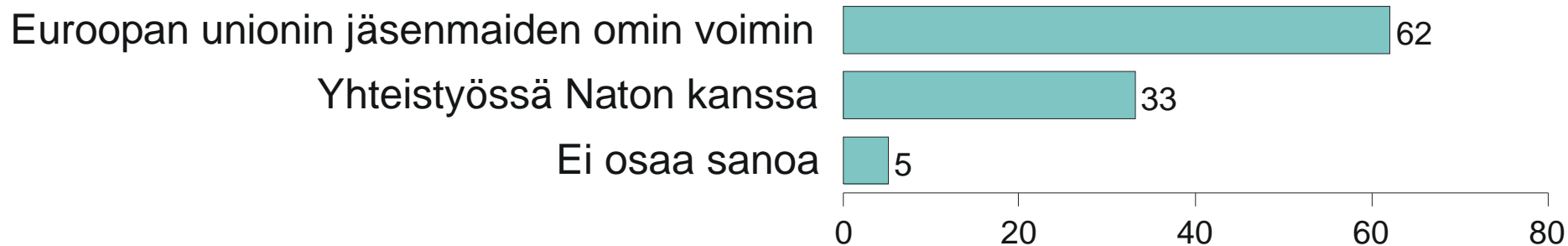
"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö se mielestänne tehdä...?"

EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [2004, %]

Kuvio 14.

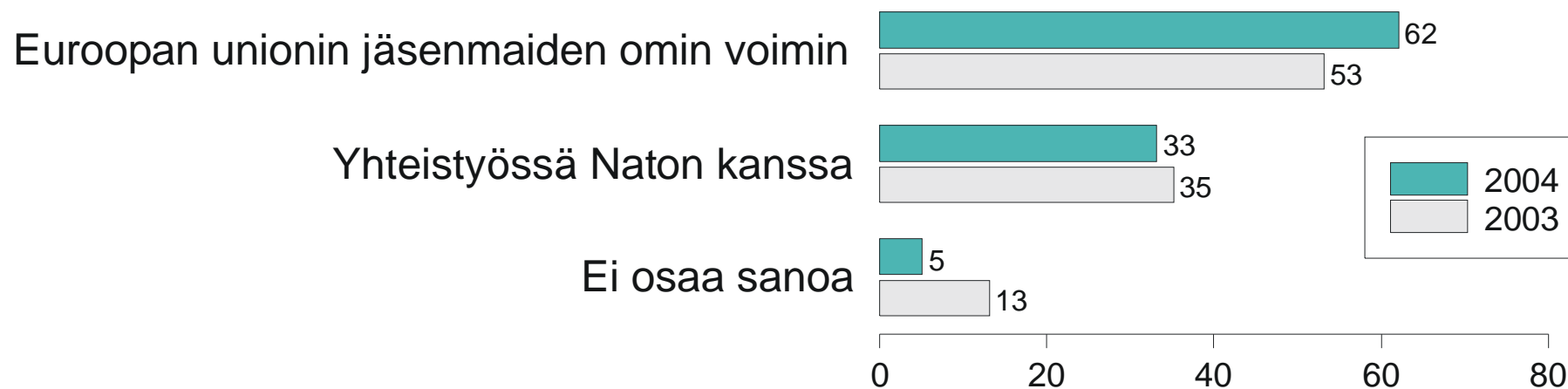
"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö se mielestänne tehdä...?"

EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [2003-2004, %]

Kuvio 15.

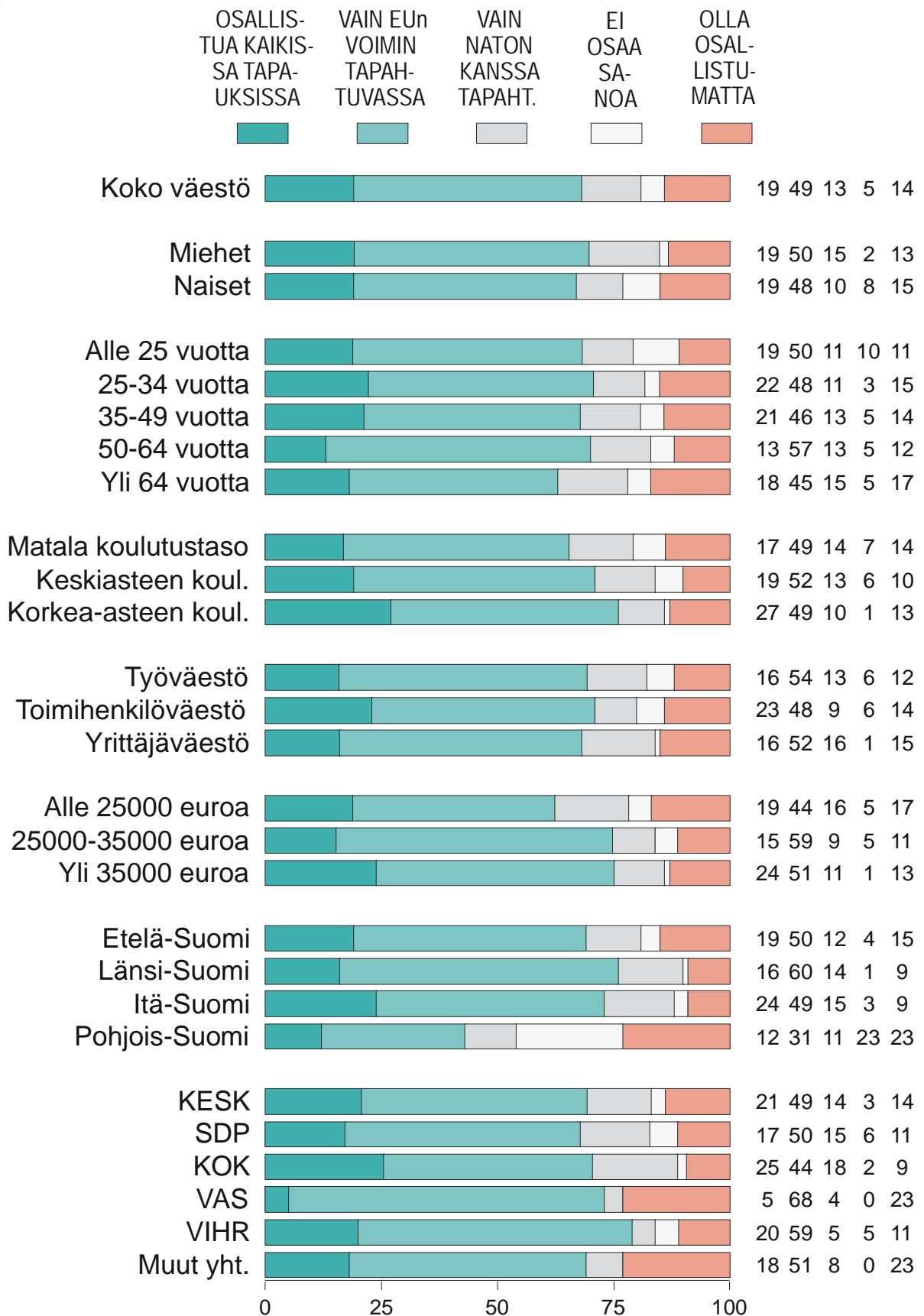
"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö se mielestänne tehdä...?"

Suomi ja EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [2004, %]

Kuvio 16.

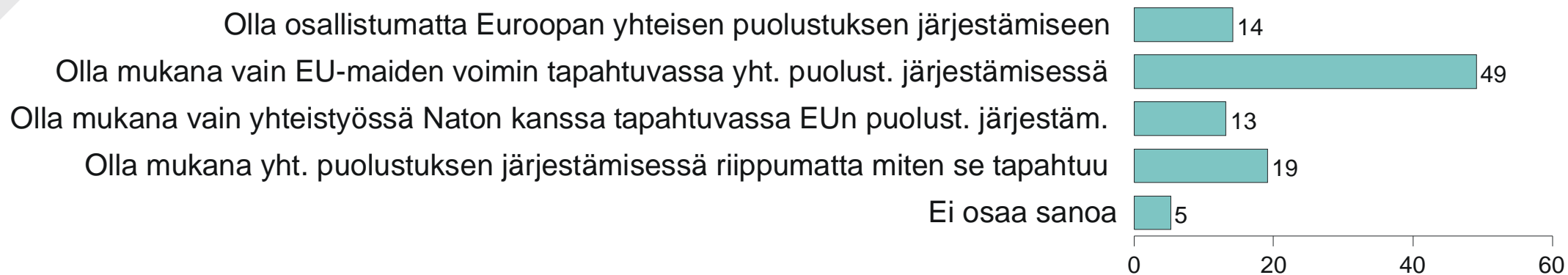
"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö Suomen mielestänne...?" (vastausvaihtoehtoja pelkistetty)

Suomi ja EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [2004, %]

Kuvio 17.

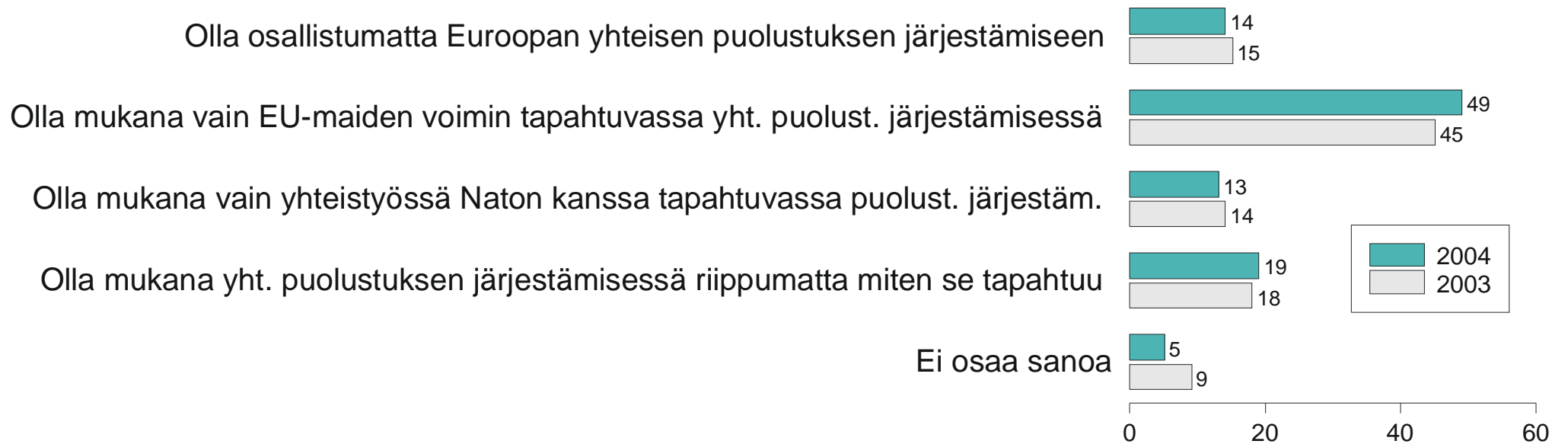
"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö Suomen mielestänne...?"

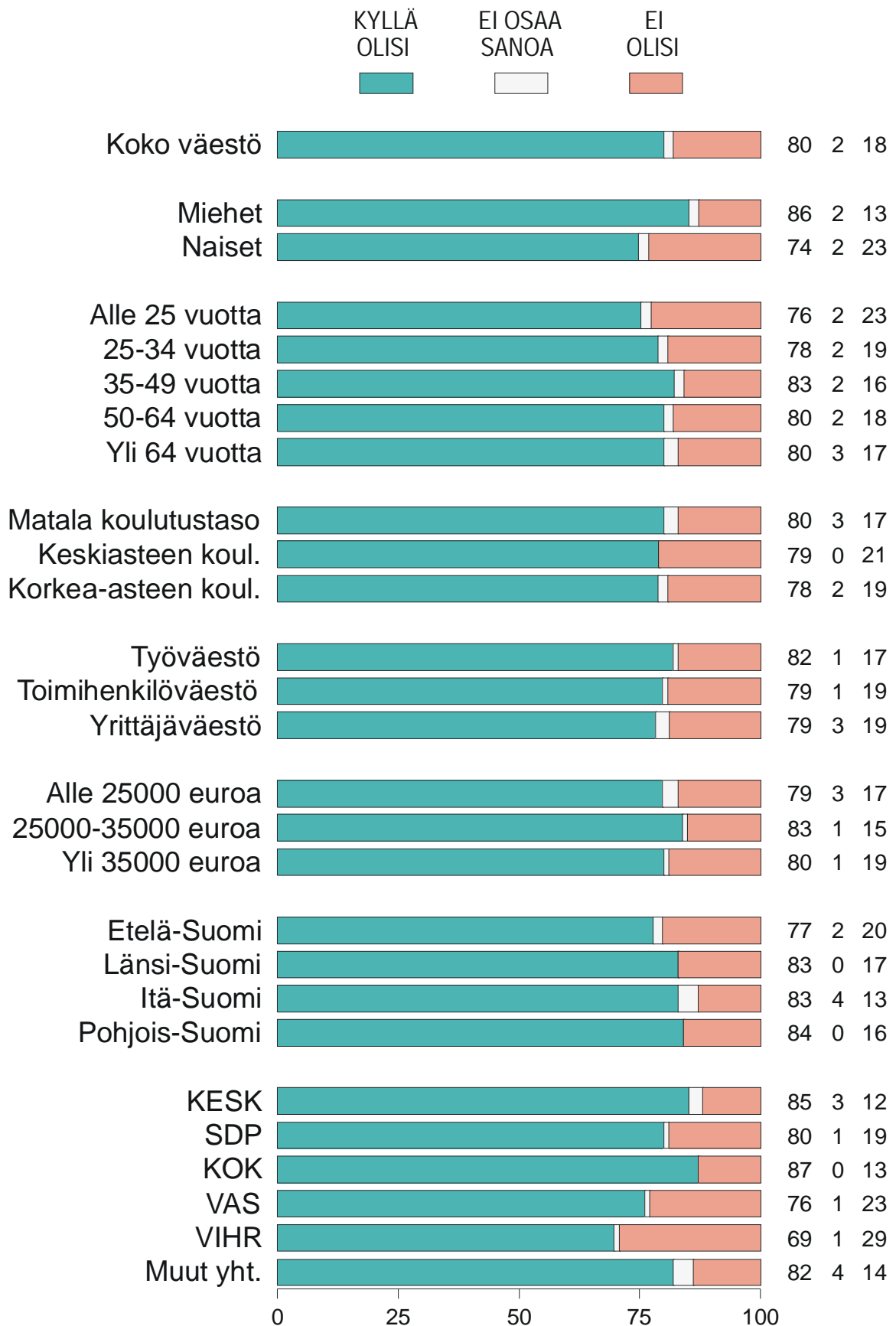
Suomi ja EUn yhteisen puolustuksen järjestäminen [2003-2004, %]

Kuvio 18.

"Mikäli Euroopan unioni päättää ryhtyä järjestämään yhteistä puolustusta, pitäisikö Suomen mielestänne...?"

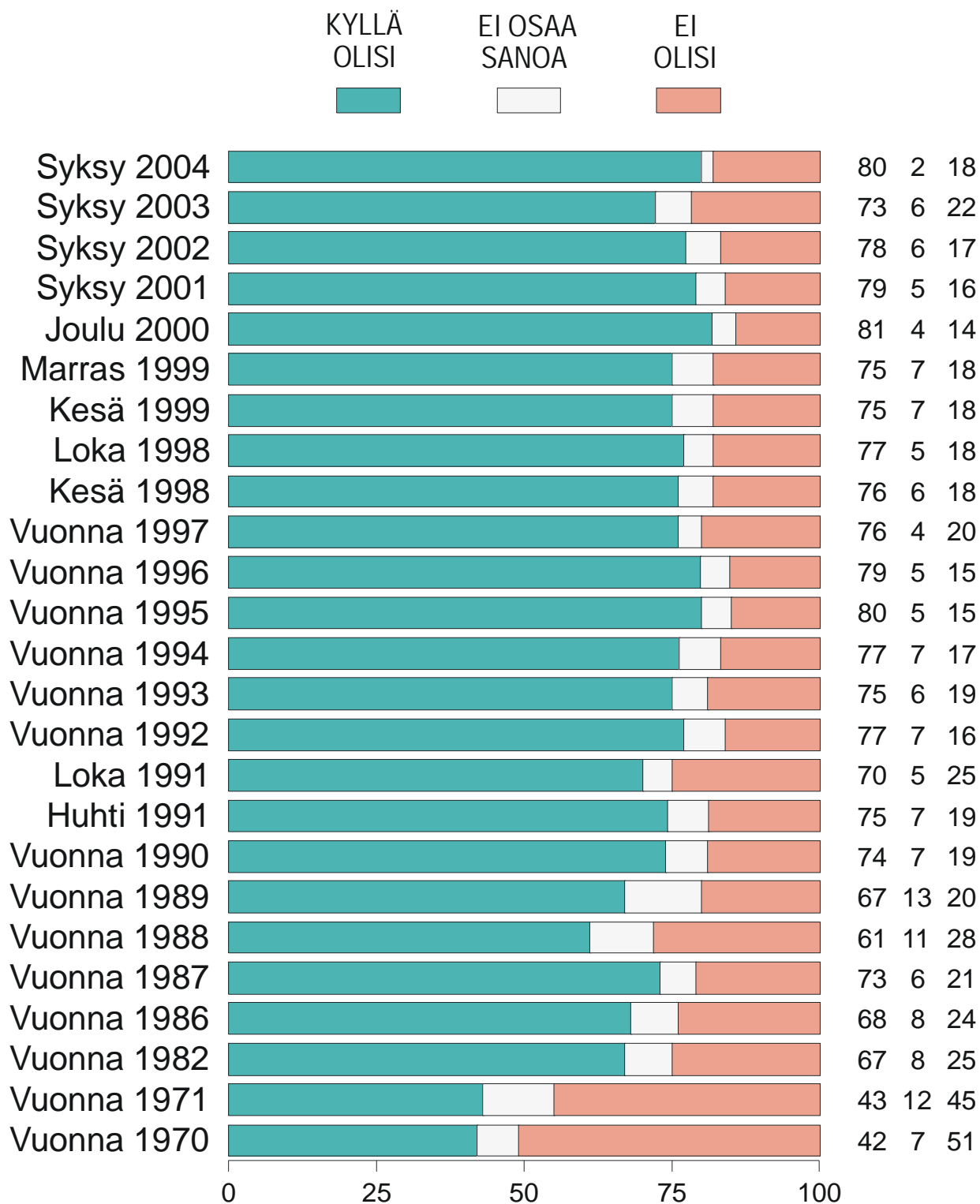
"Jos Suomeen hyökätään, niin olisiko suomalaisten mielestänne puolustauttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta?"

Puolustustahto [1970-2004,%]

Kuvio 20.

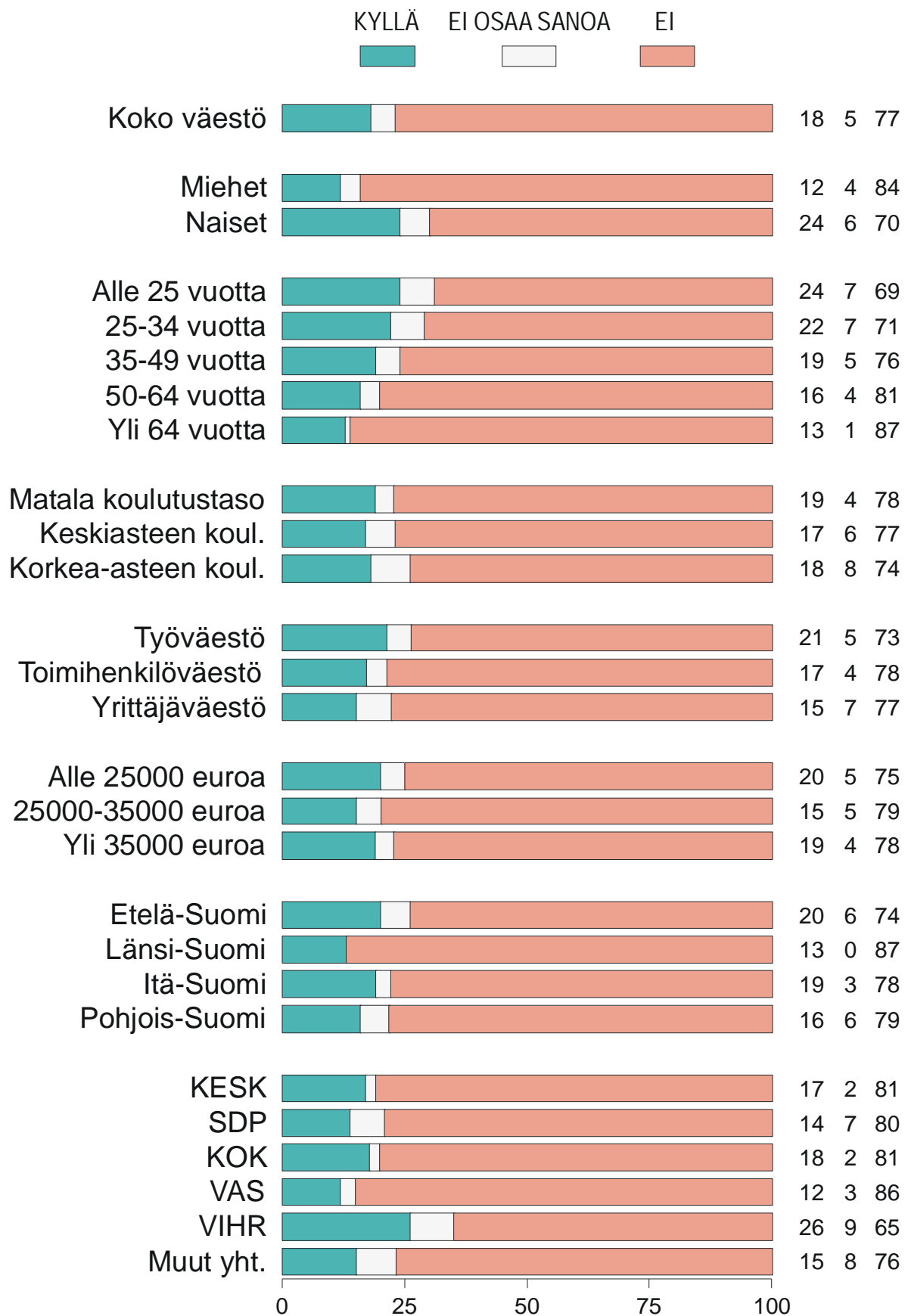
"Jos Suomeen hyökätään, niin olisiko suomalaisten mielestänne puolustauttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta?"

Maasta poistuminen sotatilanteessa [2004, %]

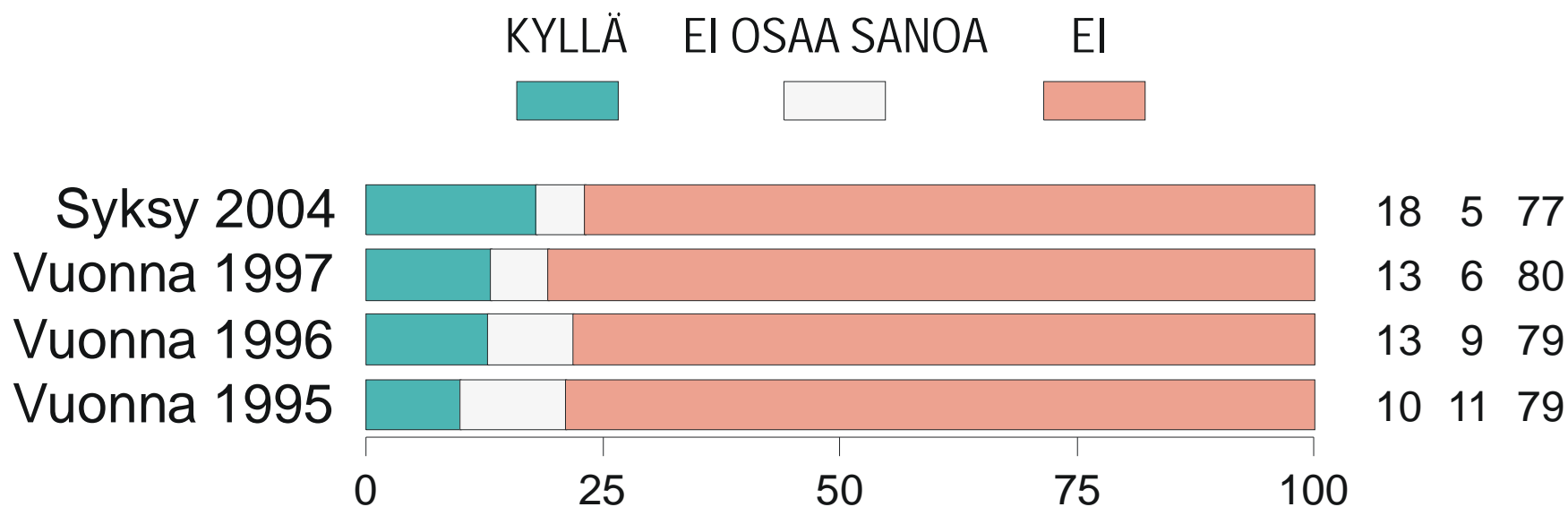
Kuvio 21.

"Jos Suomeen hyökätään, pyrkisittekö poistumaan maasta?"

Maasta poistuminen sotatilanteessa [1995-2004, %] Kuvio 22.

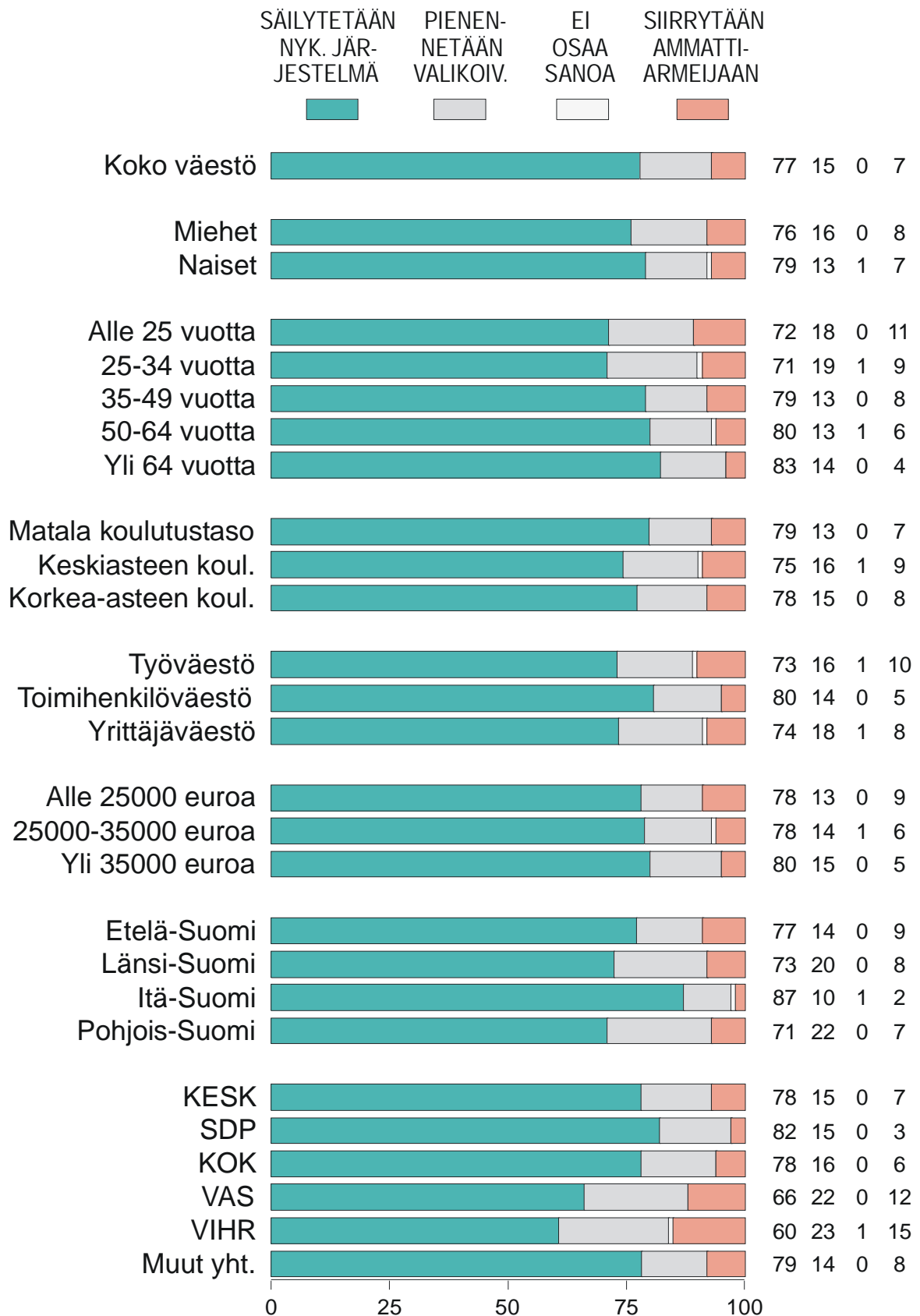
"Jos Suomeen hyökätään, pyrkisittekö poistumaan maasta?"

Yleinen asevelvollisuus [2004, %]

Kuvio 23.

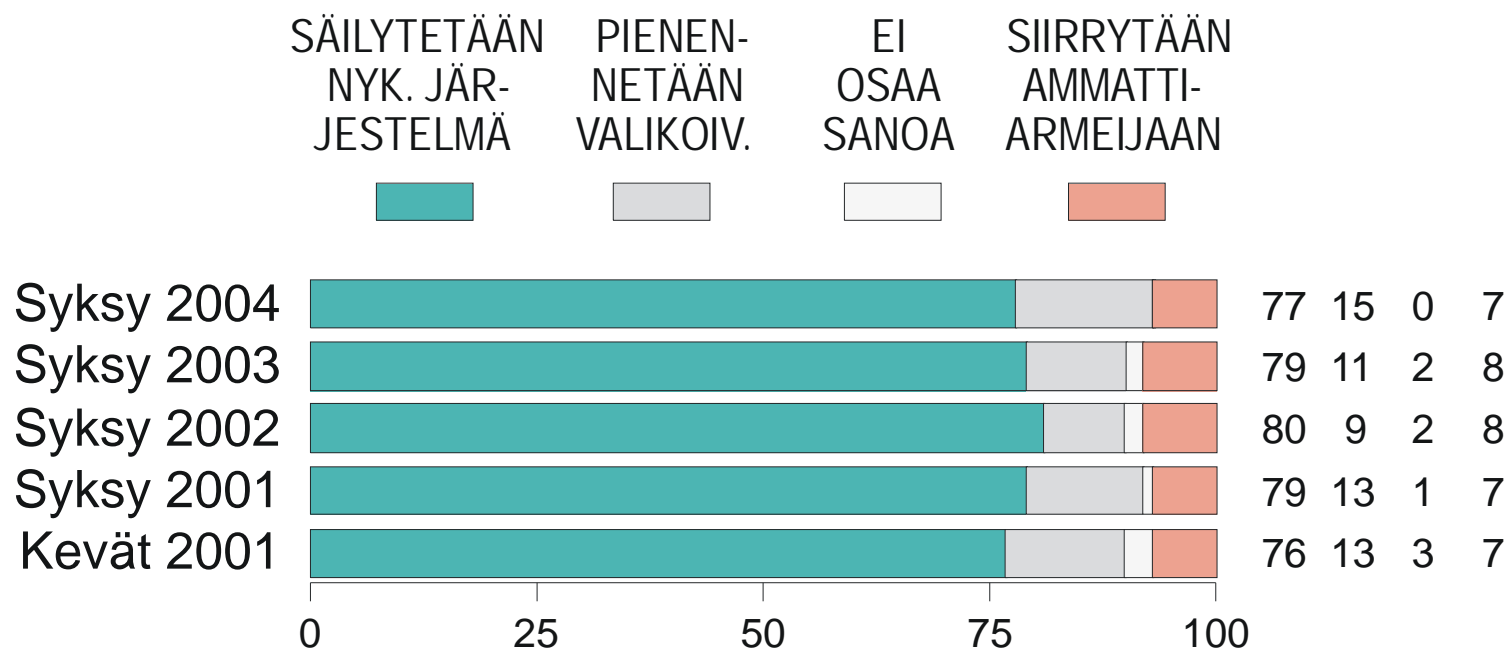
"Suomessa on käytössä miesten yleiseen asevelvollisuuteen perustuva (...). Pitäisikö nykyinen järjestelmä säilyttää vai siirtyä valikoivaan varusmiespalvelukseen, jolloin vain osa ikäluokasta saa sotilaallisen koulutuksen ja jolloin reservin määrä supistuisi, vai kokonaan siirtyä palkattuun, henkilömäärältään pienempään ammattiarmeijaan?"

Yleinen asevelvollisuus [2001-2004, %]

Kuvio 24.

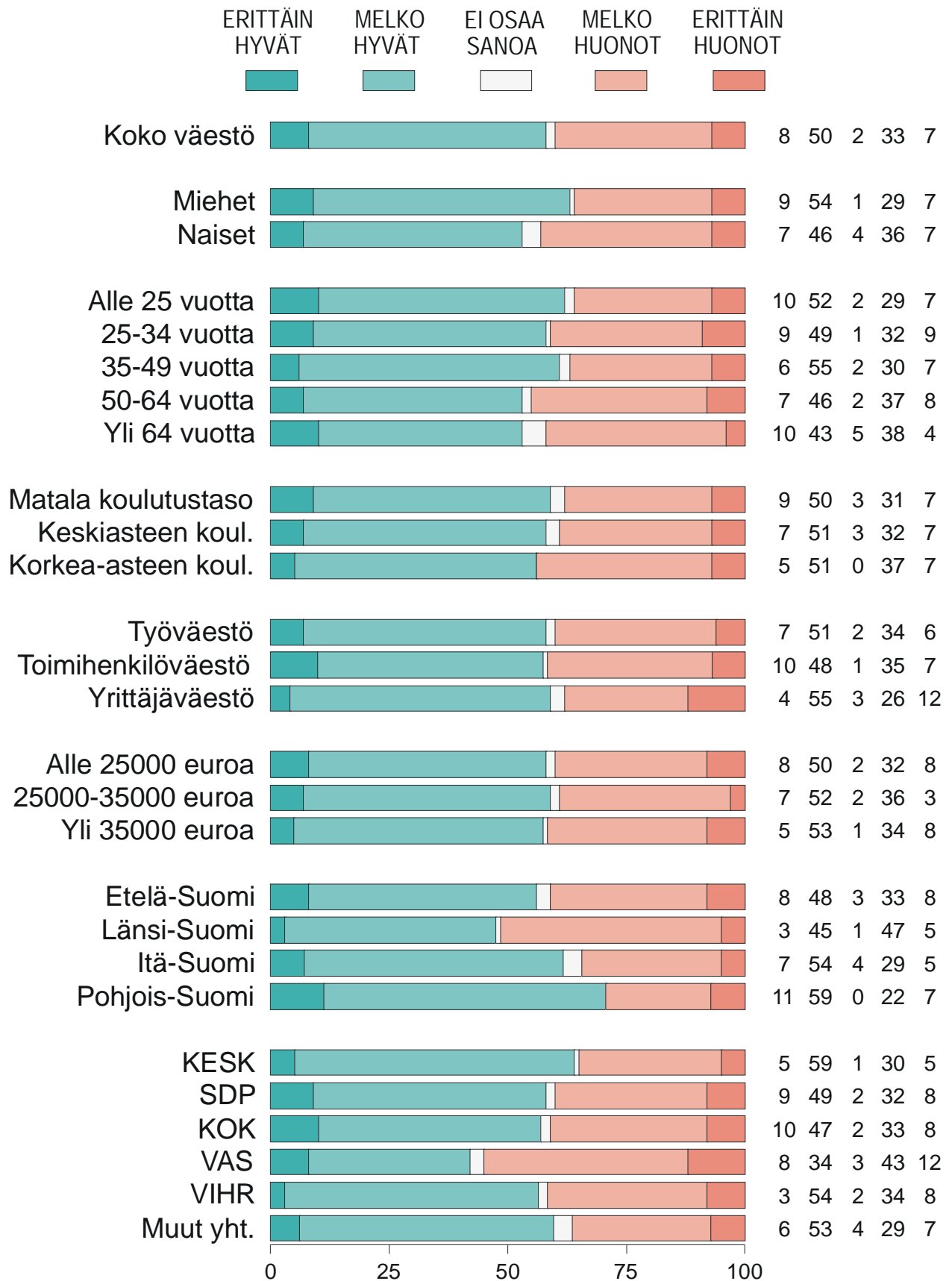
"Suomessa on käytössä miesten yleiseen asevelvollisuuteen perustuva puolustusjärjestelmä, jossa mahdollisimman suuri osa ikäluokasta saa sotilaallisen koulutuksen ja joka tuottaa suuren reservin. Pitäisikö nykyinen järjestelmä säilyttää vai siirtyä valikoivaan varusmiespalvelukseen, jolloin vain osa ikäluokasta saa sotilaallisen koulutuksen ja jolloin reservin määrä supistuisi, vai kokonaan siirtyä palkattuun, henkilömäärältään pienempään ammattiarmeijaan?"

Suomen puolustusmahdollisuudet [2004, %] tavanomaisessa sodassa

Kuvio 25.

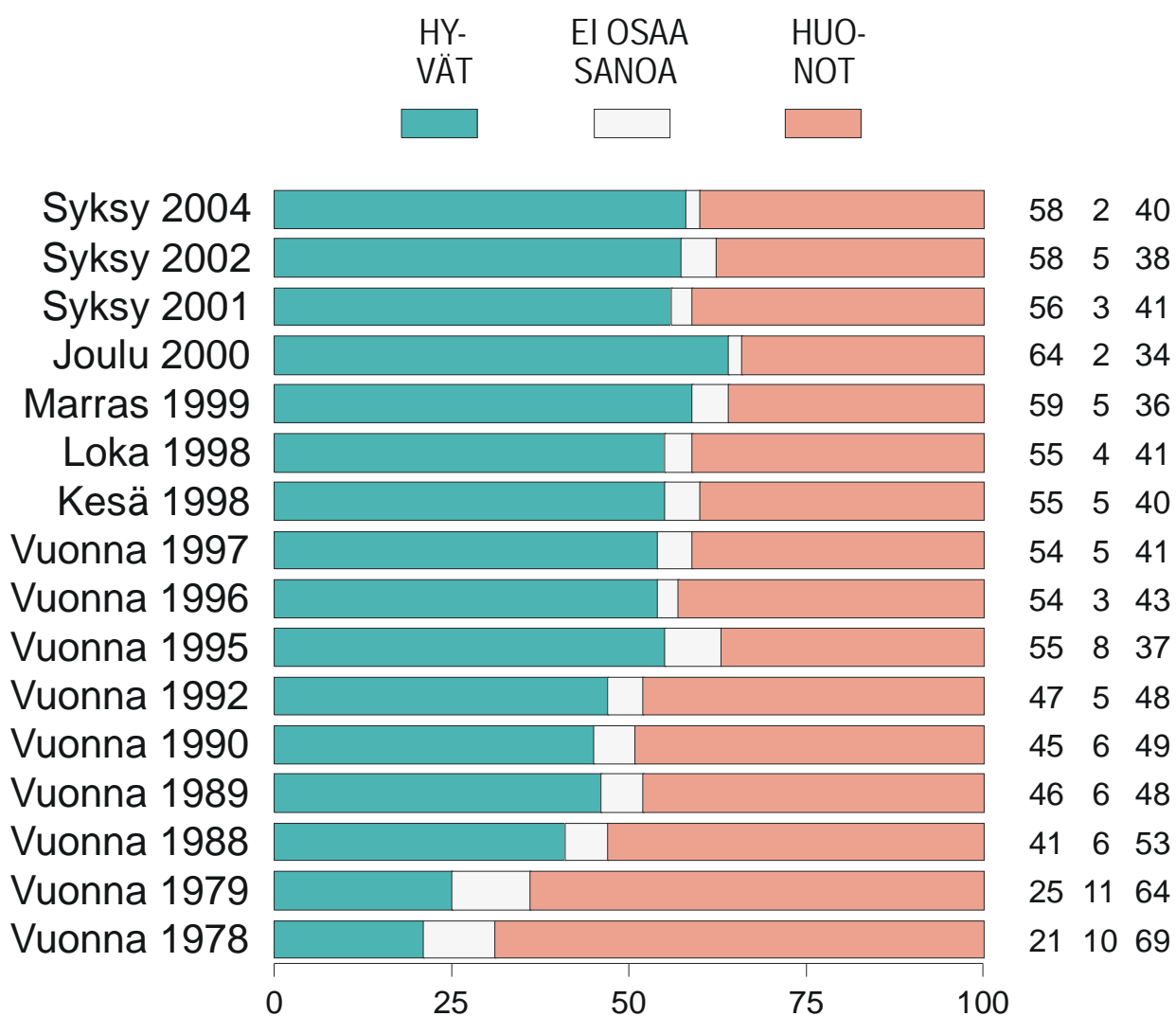
"Jos Suomi joutuisi tavanomaisin asein käytävään sotaan, niin millaiset mahdollisuudet katsoisitte Suomella olevan puolustautua?"

Suomen puolustusmahdollisuudet tavanomaisessa sodassa [1978-2004, %]

Kuvio 26.

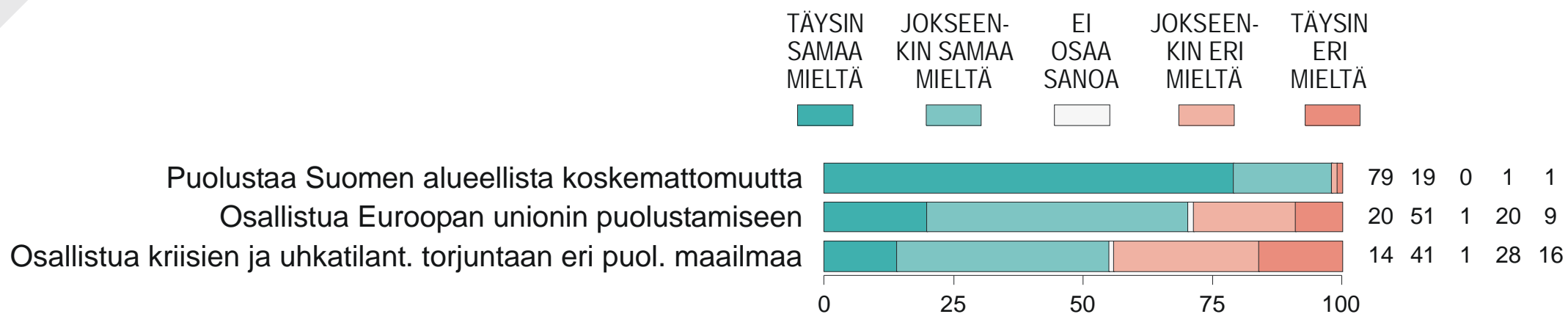
"Jos Suomi joutuisi tavanomaisin asein käytävään sotaan, niin millaiset mahdollisuudet katsoisitte Suomella olevan puolustautua?"

Puolustusvoimien sotilaalliset tehtävät [2004, %]

Kuvio 27.

"Millaisia sotilaallisia tehtäviä Suomen puolustusvoimilla tulisi mielestänne olla? Katsotteko että puolustusvoimien tehtävänä on...?"

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta

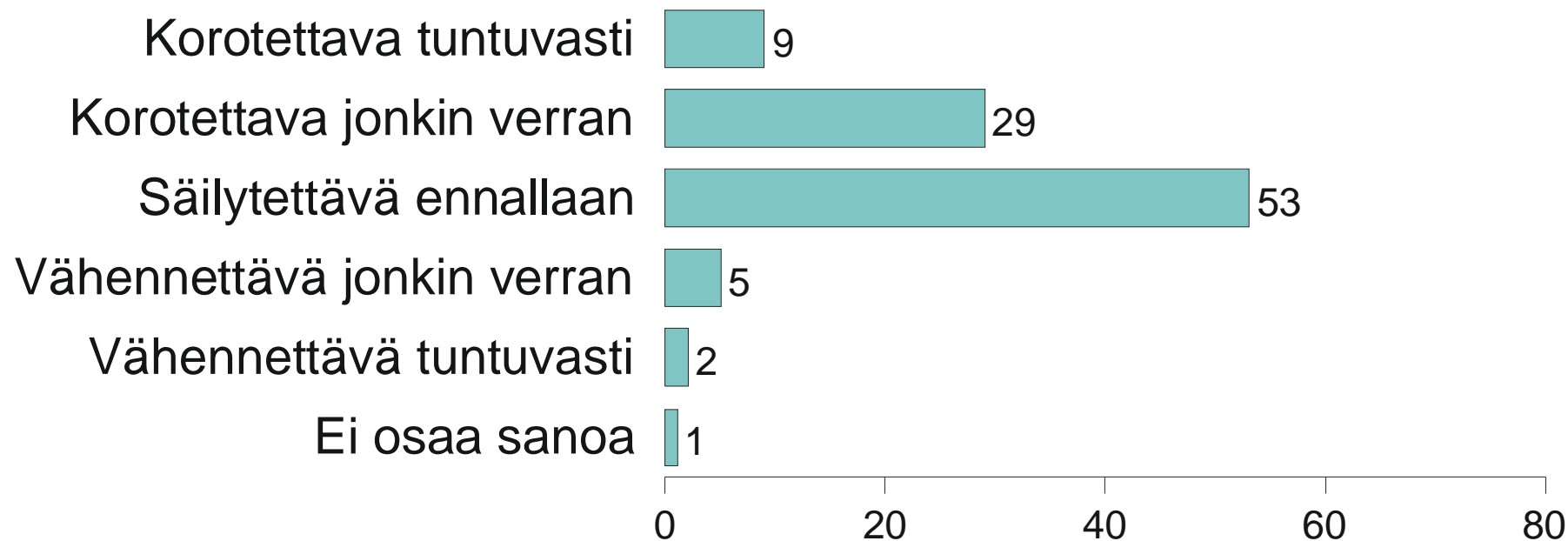
MTS

Tiedotteita 2/2004

Puolustusmäärärahat [2004, %]

Kuvio 28.

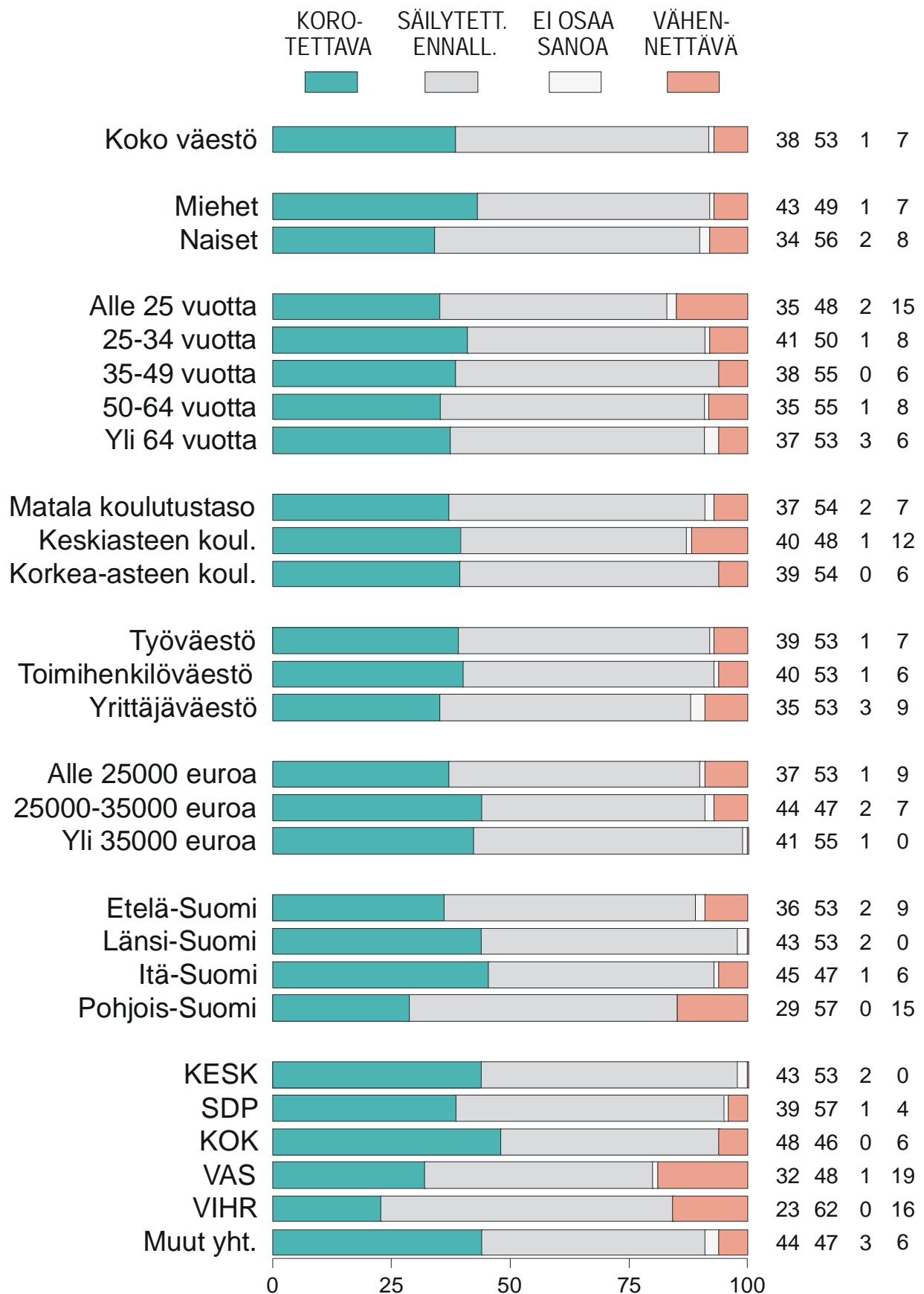
"Mikä on mielipiteenne puolustusvoimille myönnettävistä varoista?"

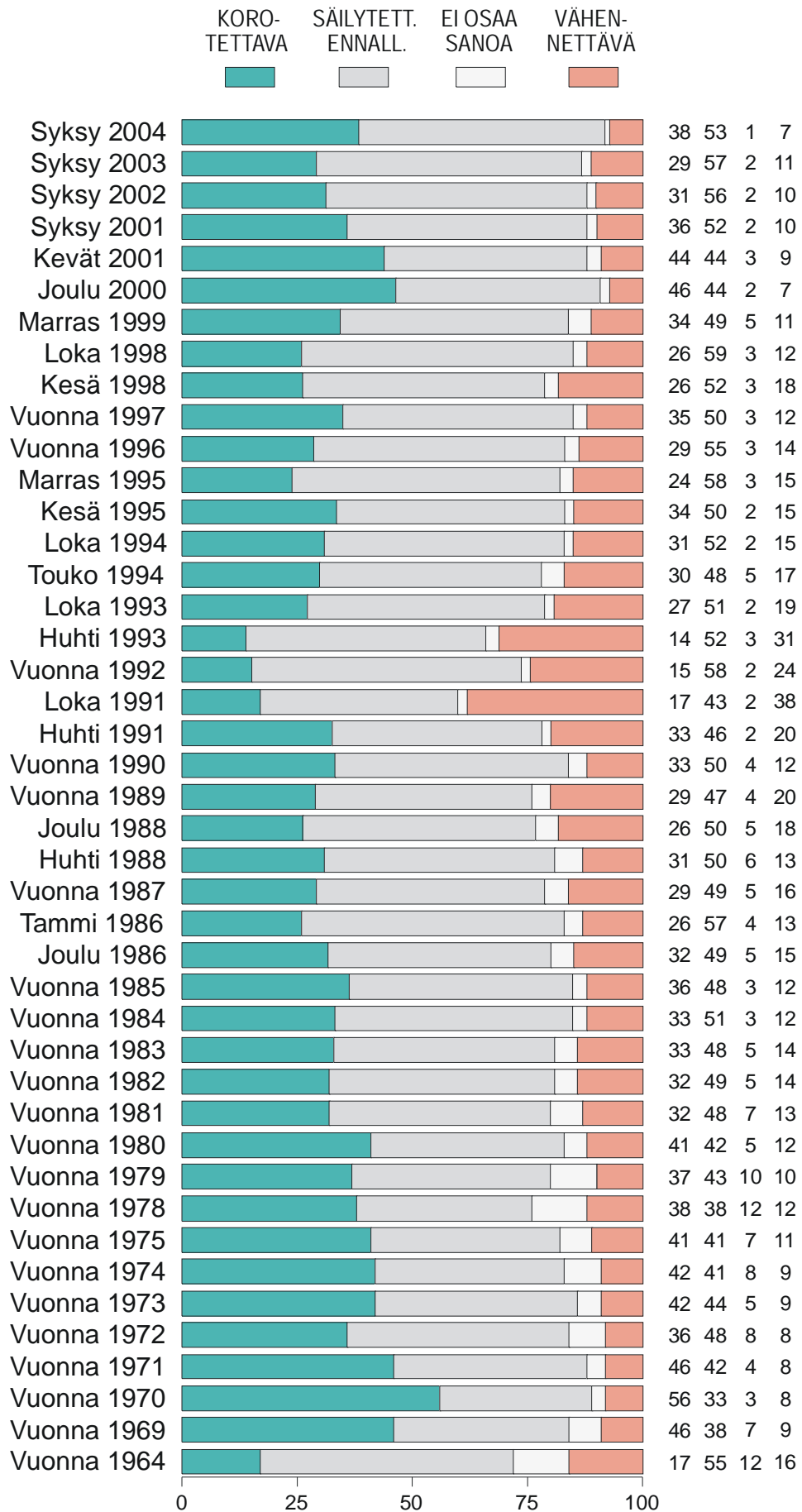
Puolustusmäärärahat [2004, %]

Kuvio 29.

"Mikä on mielipiteenne puolustusvoimille myönnettävistä varoista?"

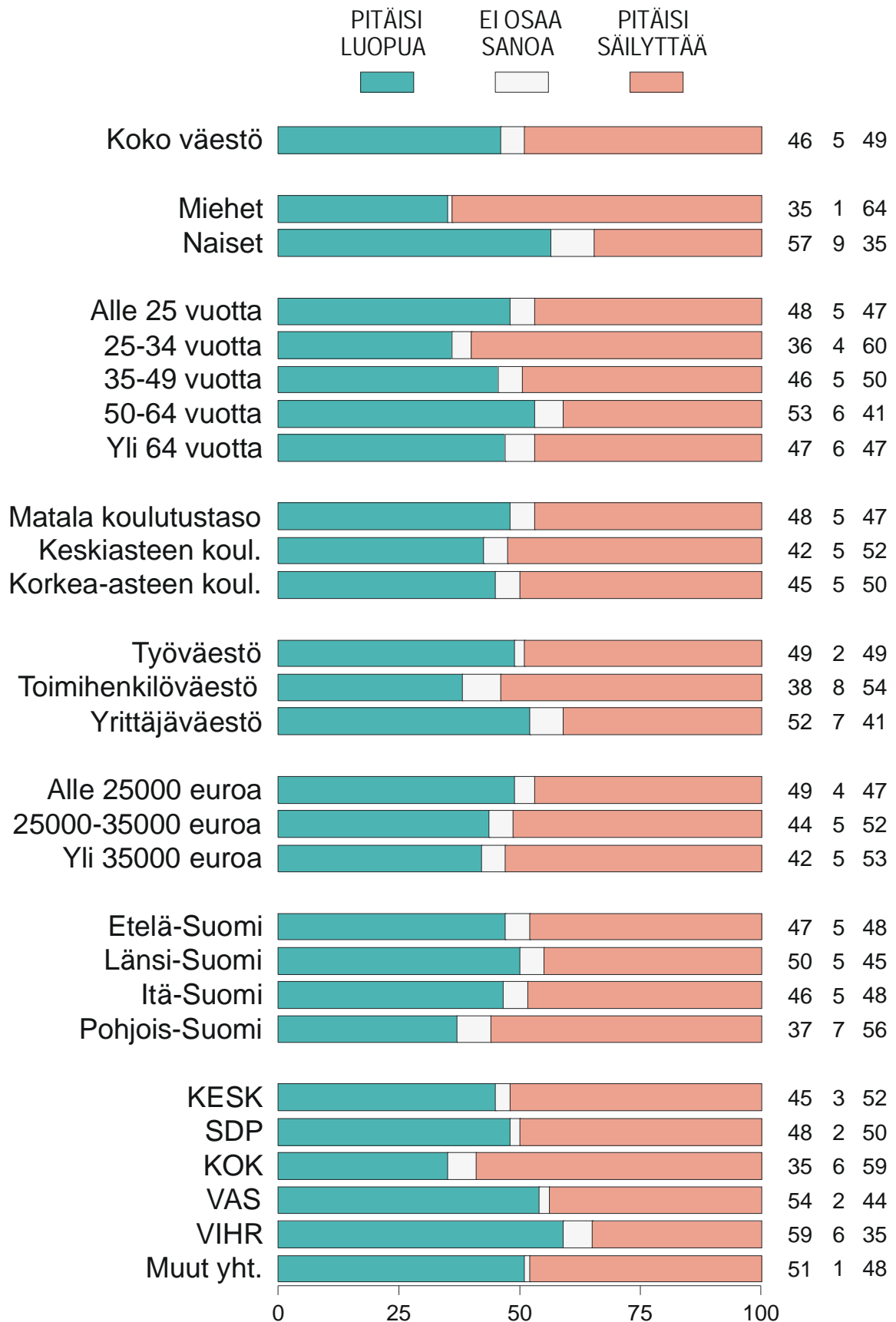
"Mikä on mielipiteenne puolustusvoimille myönnettävistä varoista?"

Jalkaväkimiinat [2004, %]

Kuvio 31.

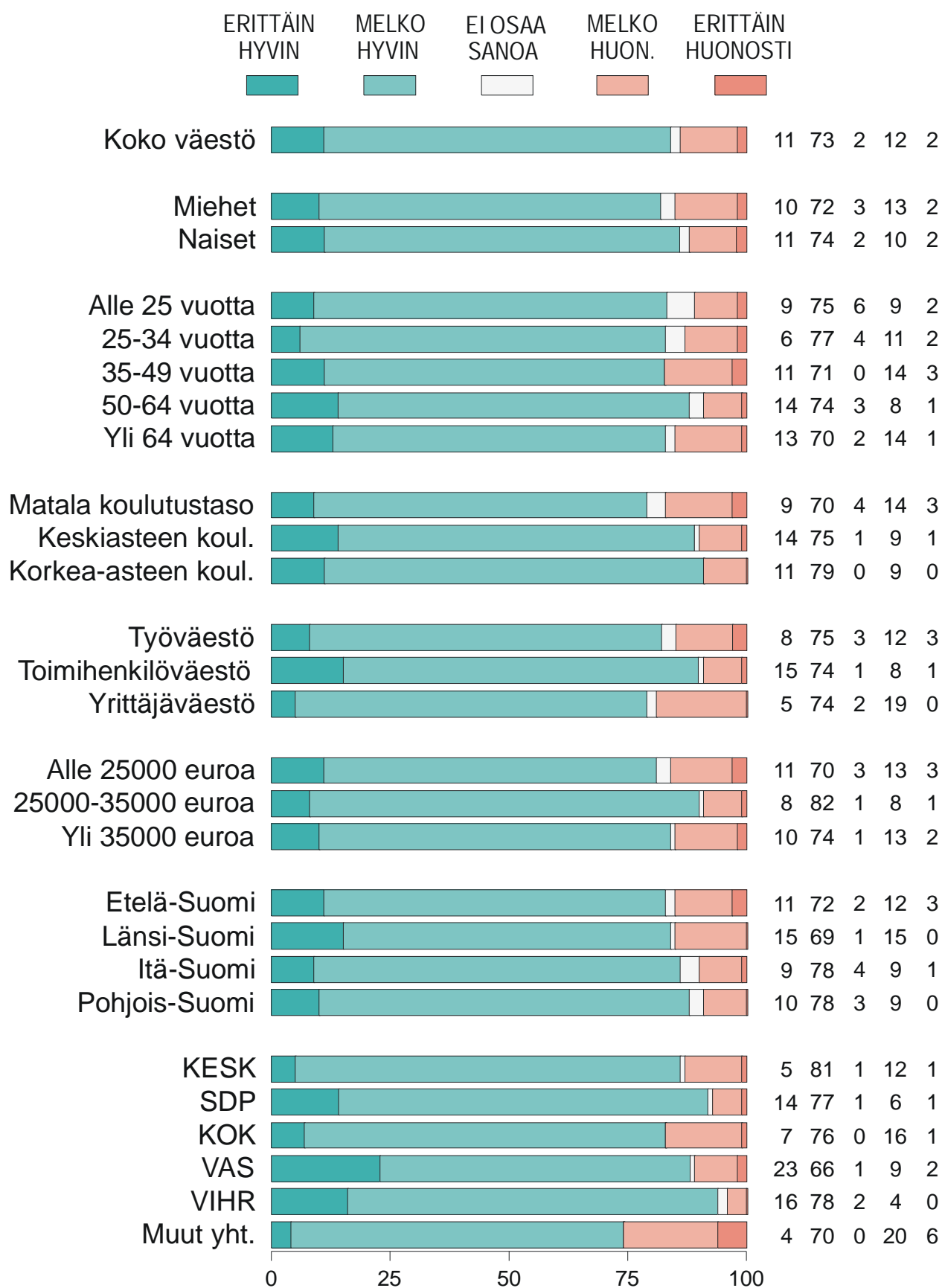
"Pitäisikö Suomen mielestänne liittyä jalkaväkimiinat eli henkilömiinat kieltävään niin sanottuun Ottawan sopimukseen ja luopua näistä miinoista vai pitäisikö Suomen säilyttää ne osana aseistusta?"

Ulkopolitiikan hoito Suomessa [2004, %]

Kuvio 32.

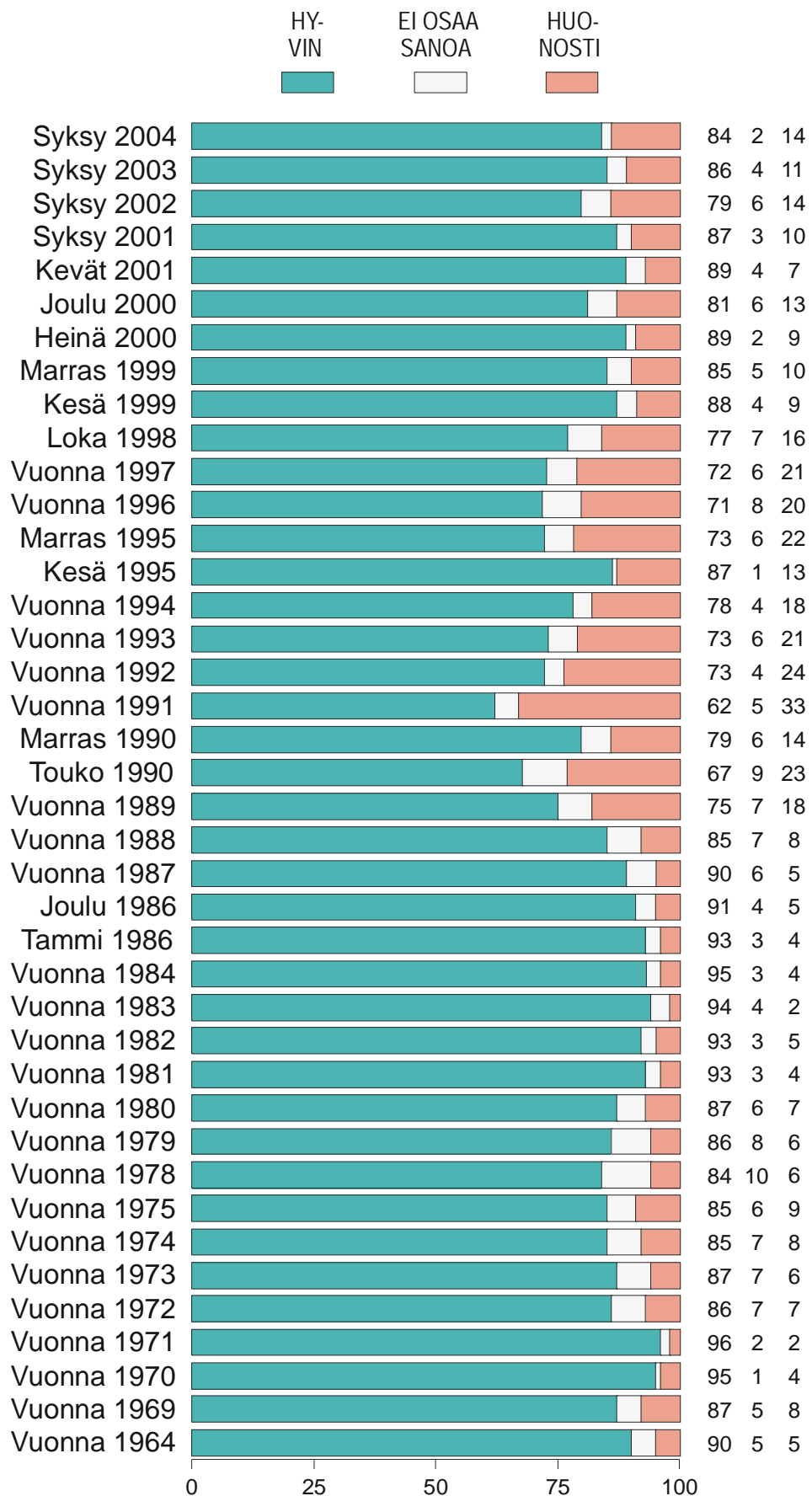
"Miten hyvin tai huonosti Suomen ulkopolitiikkaa on mielestänne viime vuosina hoidettu?"

Ulkopolitiikan hoito Suomessa [1964-2004, %]

Kuvio 33.

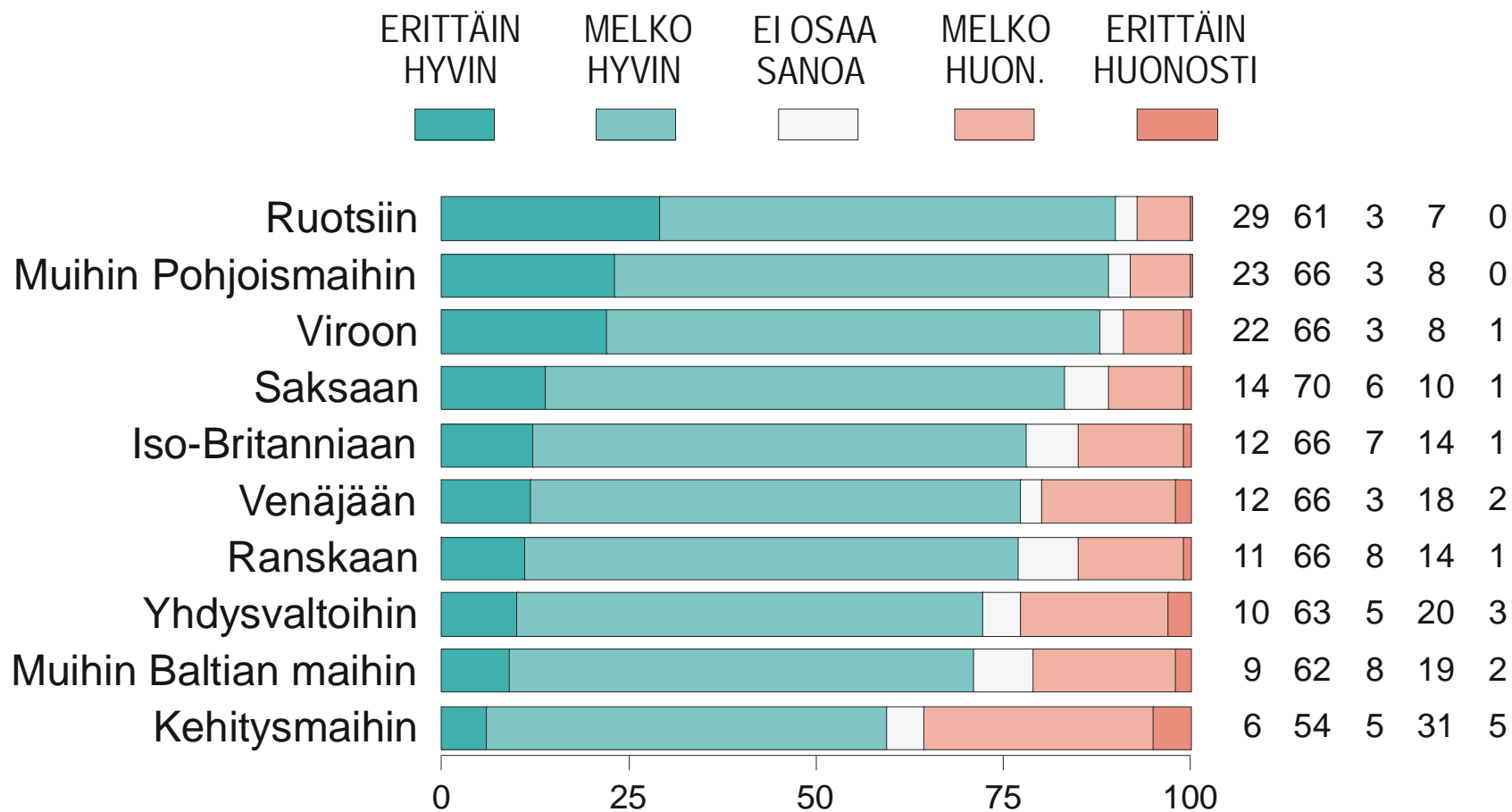
"Miten hyvin tai huonosti Suomen ulkopolitiikkaa on mielestänne viime vuosina hoidettu?"

Suomen ulkosuhteiden hoito [2004, %]

Kuvio 34.

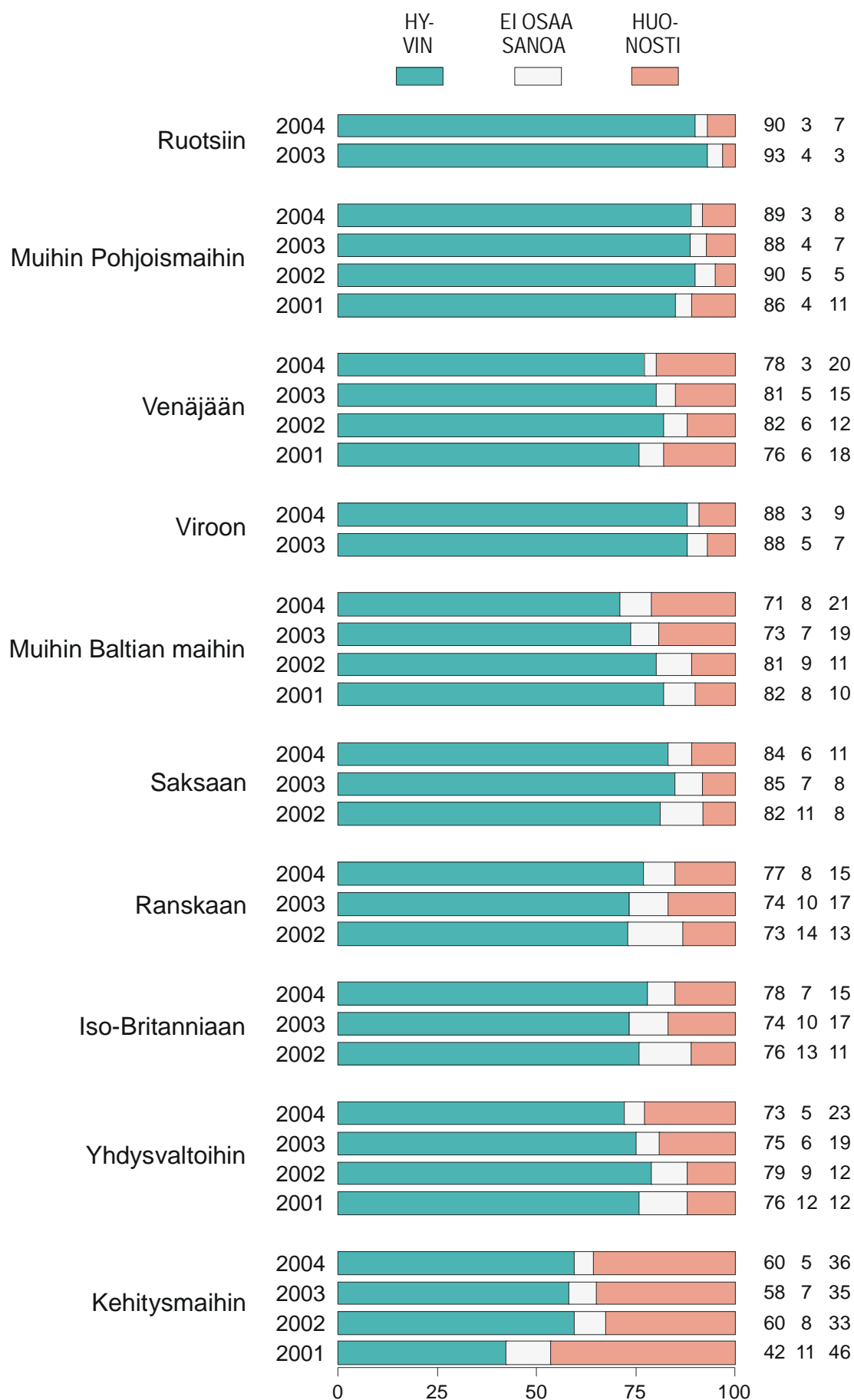
"Miten hyvin tai huonosti Suomi on viime vuosina hoitanut suhteitaan seuraaviin valtioihin? "

Suomen ulkosuhteiden hoito [2001-2004, %]

Kuvio 35.

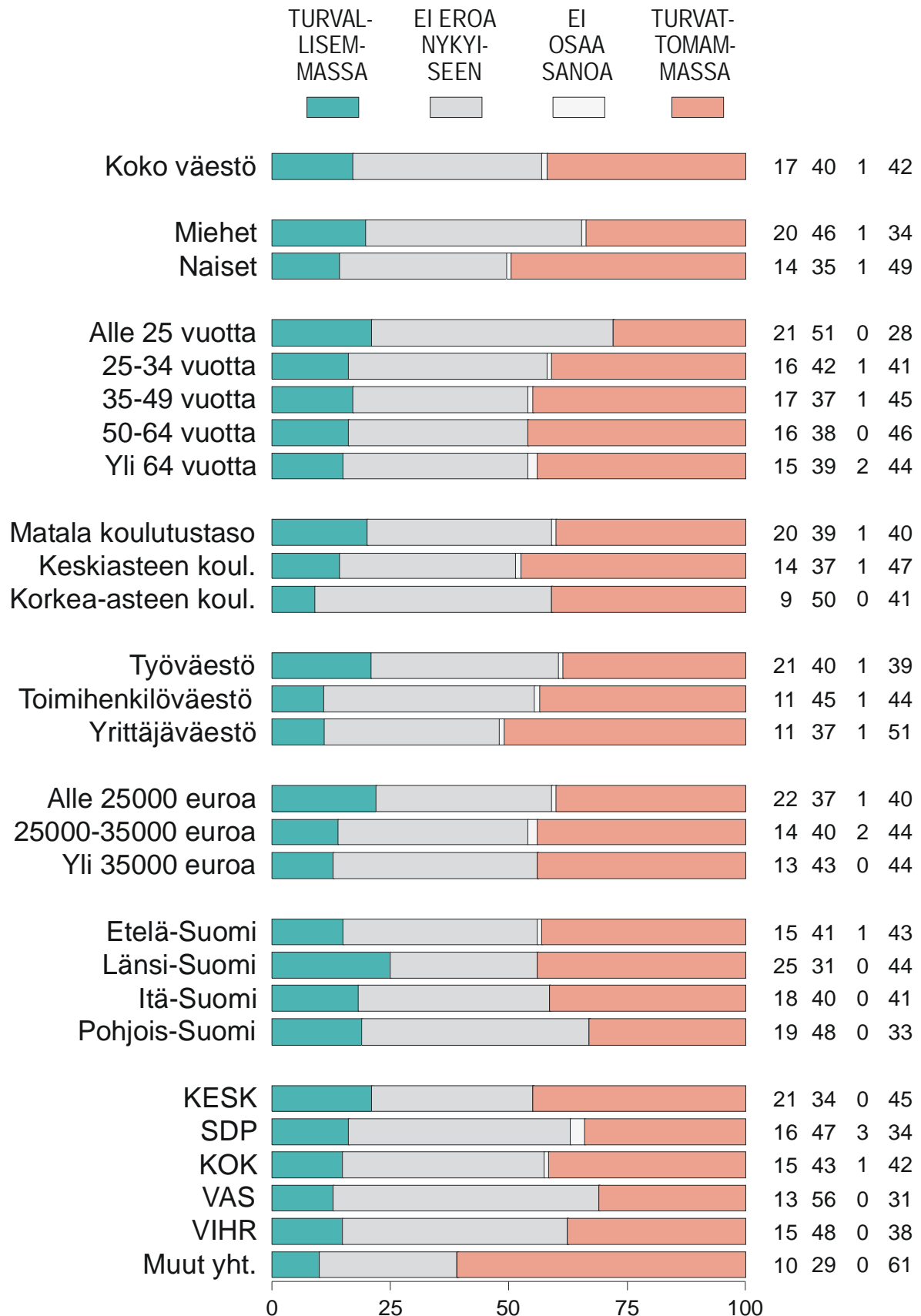
"Miten hyvin tai huonosti Suomi on viime vuosina hoitanut suhteitaan seuraaviin valtioihin?"

Turvallisempi vai turvattomampi tulevaisuus

Kuvio 36.

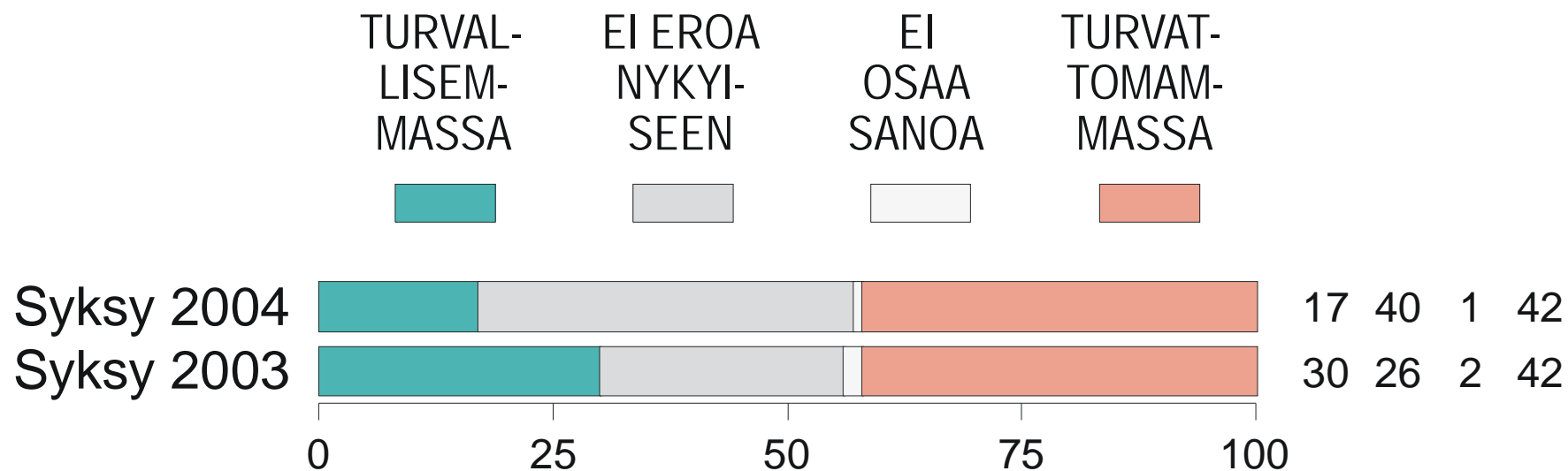
"Jos ajattelette nykyistä maailmantilaa kokonaisuutena, niin uskotteko Suomen ja suomalaisten elävän seuraavan viiden vuoden aikana turvallisemmassa vai turvattomammassa maailmassa kuin nykyään?"

Turvallisempi vai turvattomampi tulevaisuus

Kuvio 37.

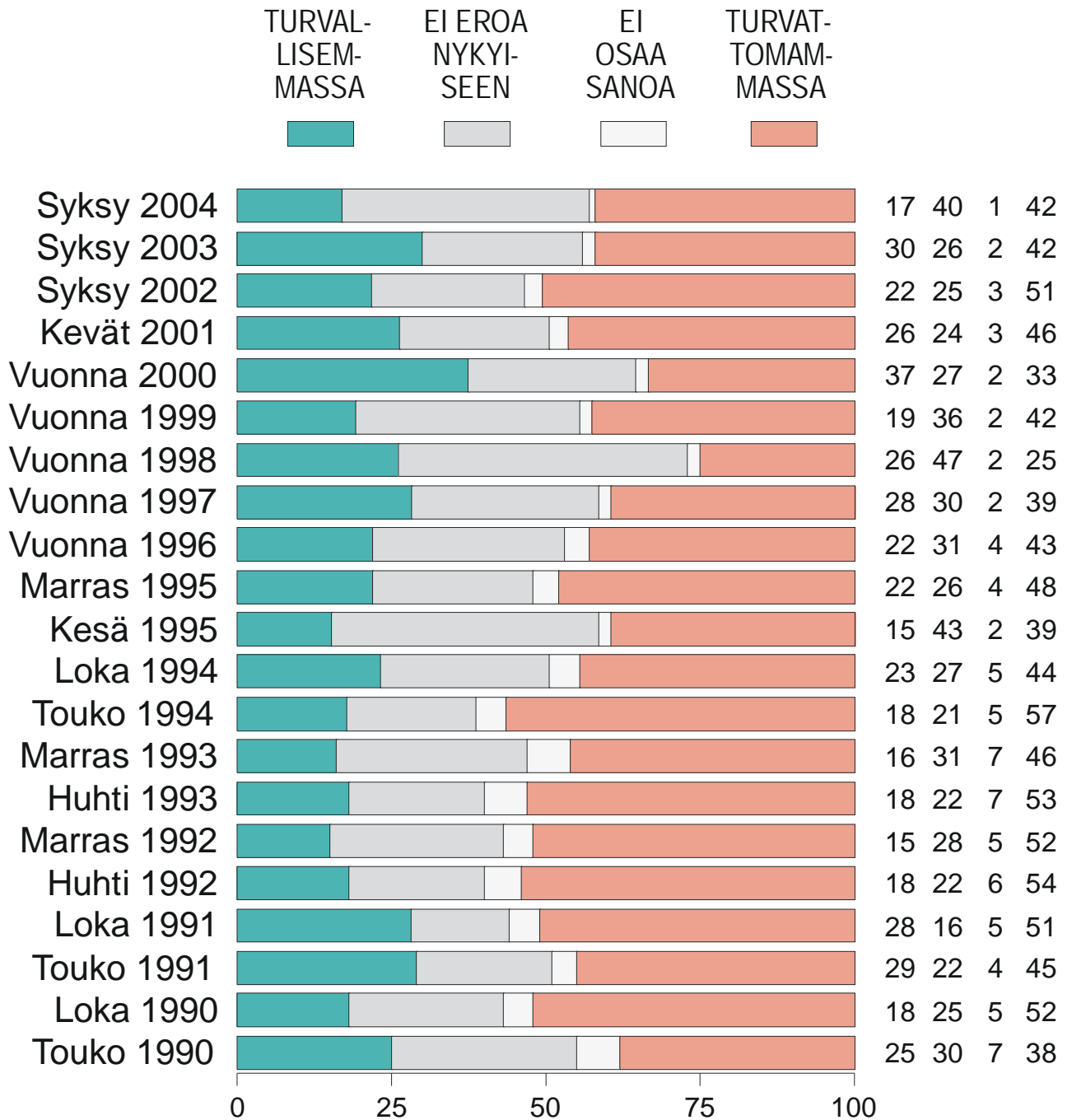
"Jos ajattelette nykyistä maailmantilaa kokonaisuutena, niin uskotteko Suomen ja suomalaisten elävän seuraavan viiden vuoden aikana turvallisemmassa vai turvattomammassa maailmassa kuin nykyään?"

Turvallisempi vai turvattomampi tulevaisuus [1990-2004, %]

Kuvio 38.

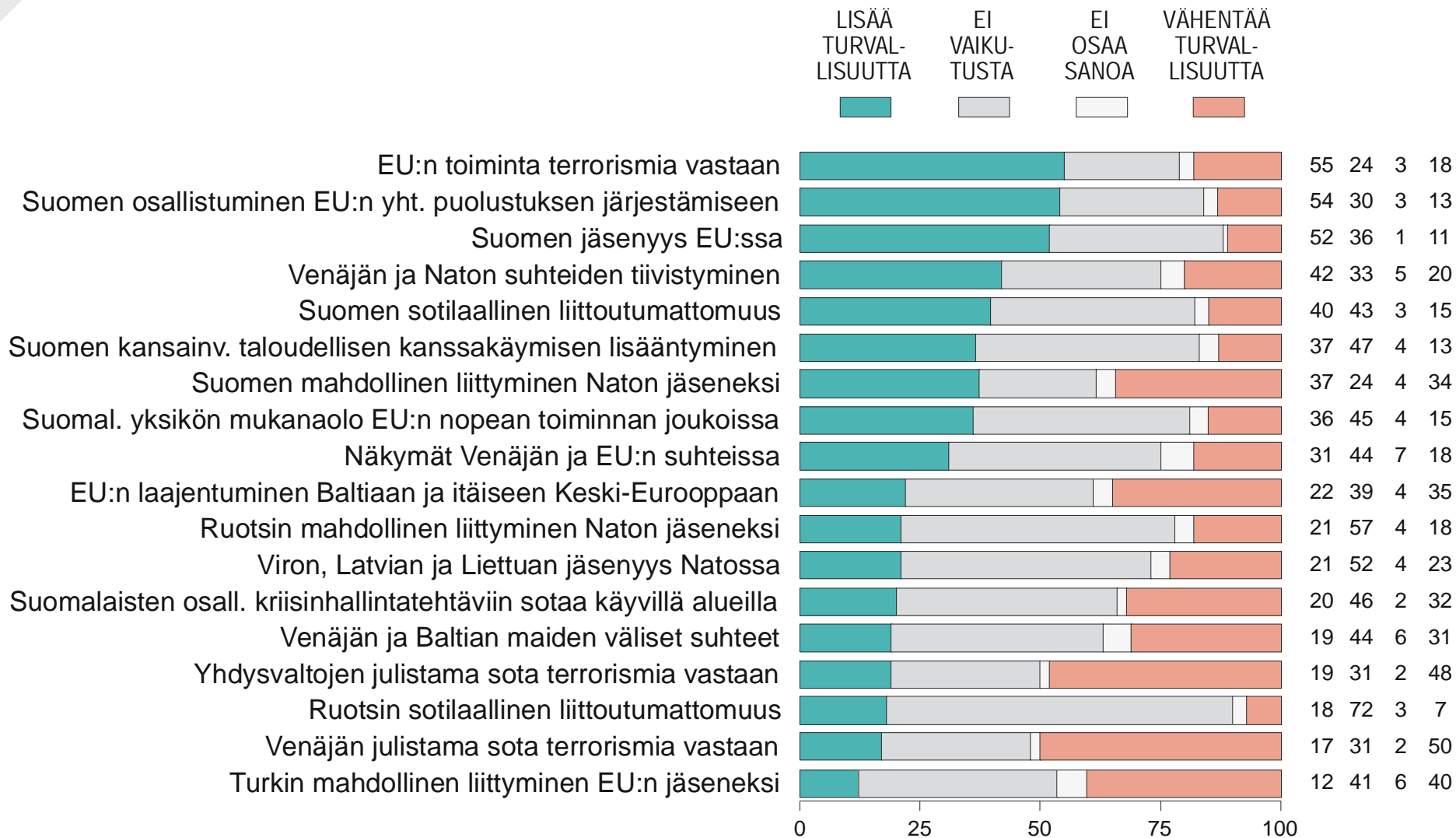
"Jos ajattelette nykyistä maailmantilaa kokonaisuutena, niin uskotteko Suomen ja suomalaisten elävän seuraavan viiden vuoden aikana turvallisemmassa vai turvattomammassa maailmassa kuin nykyään?"

Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia tekijöitä [2004, %]

Kuvio 39.

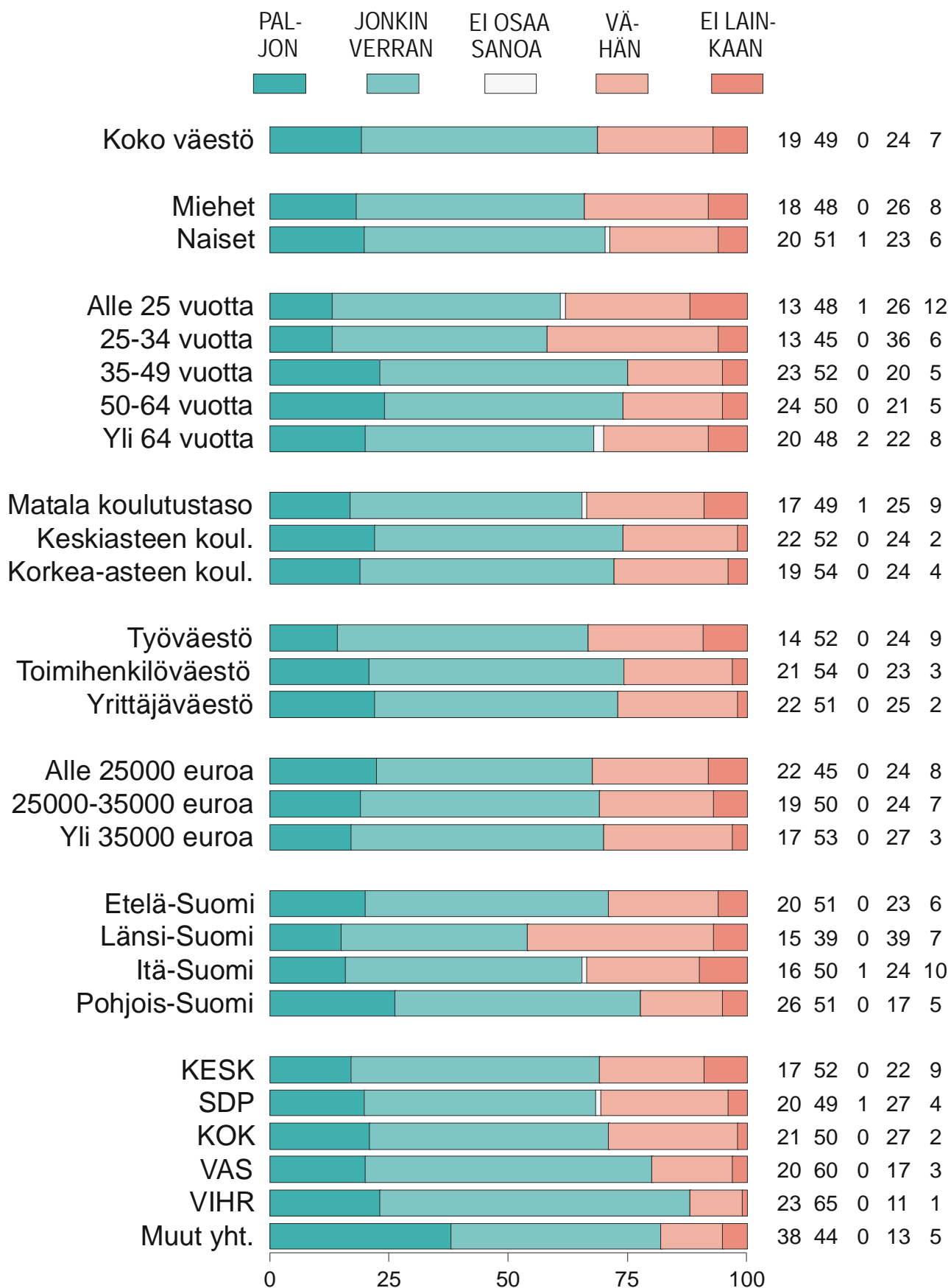
"Miten arvoitte seuraavassa lueteltuja ilmiöitä ja tekijöitä? Millainen vaikutus niillä on Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen?"

Huoli maailmantilanteesta [2004, %]

Kuvio 40.

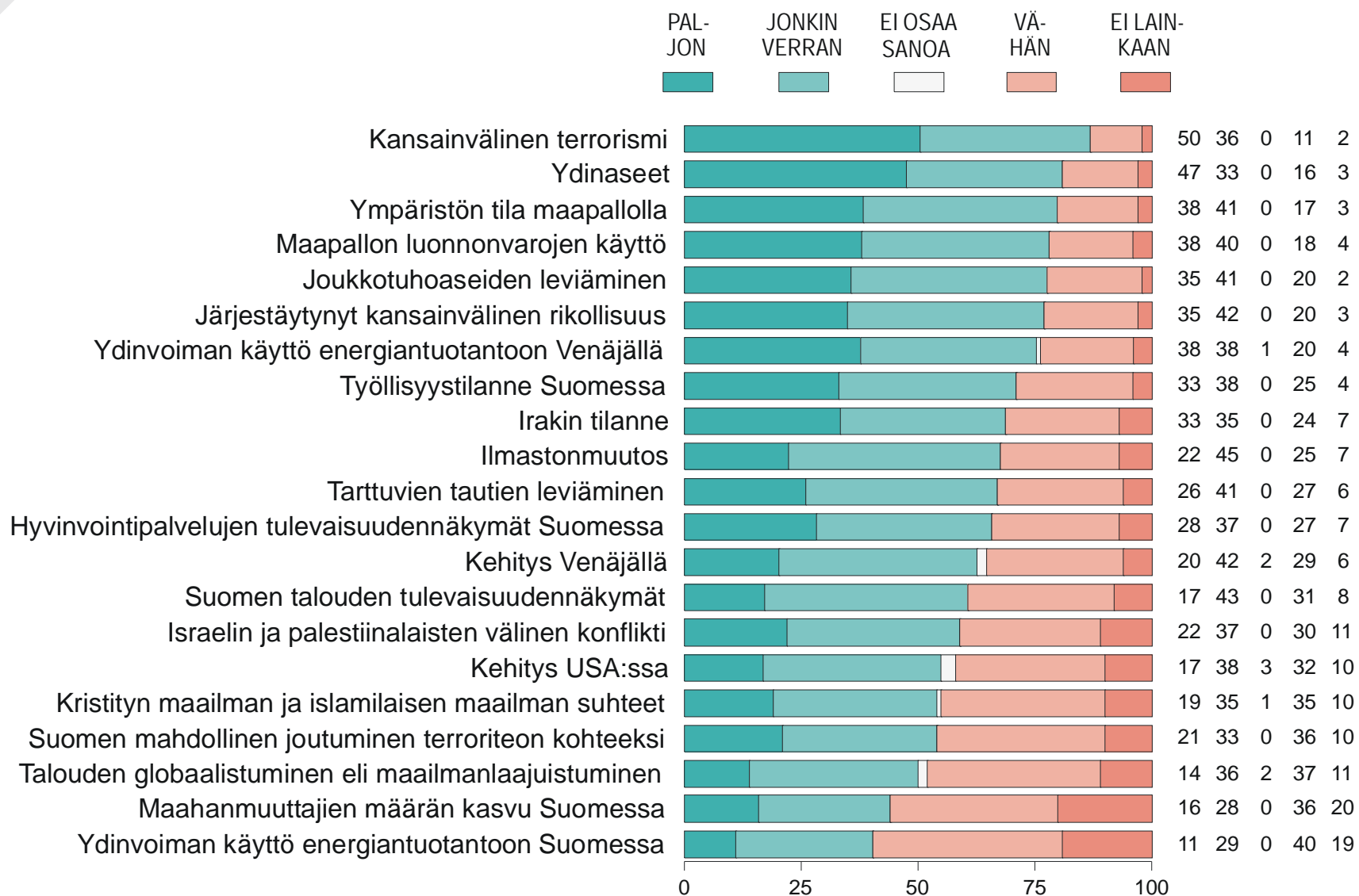
"Missä määrin tunnette huolta nykyisestä poliittisesta tilanteesta maailmassa?"

Kansalaisissa huolta aiheuttavat asiat [2004, %]

Kuvio 41.

"Miten arvioitte seuraavassa lueteltuja ilmiöitä ja tekijöitä? Missä määrin ne aiheuttavat teissä huolta tulevaisuudesta?"

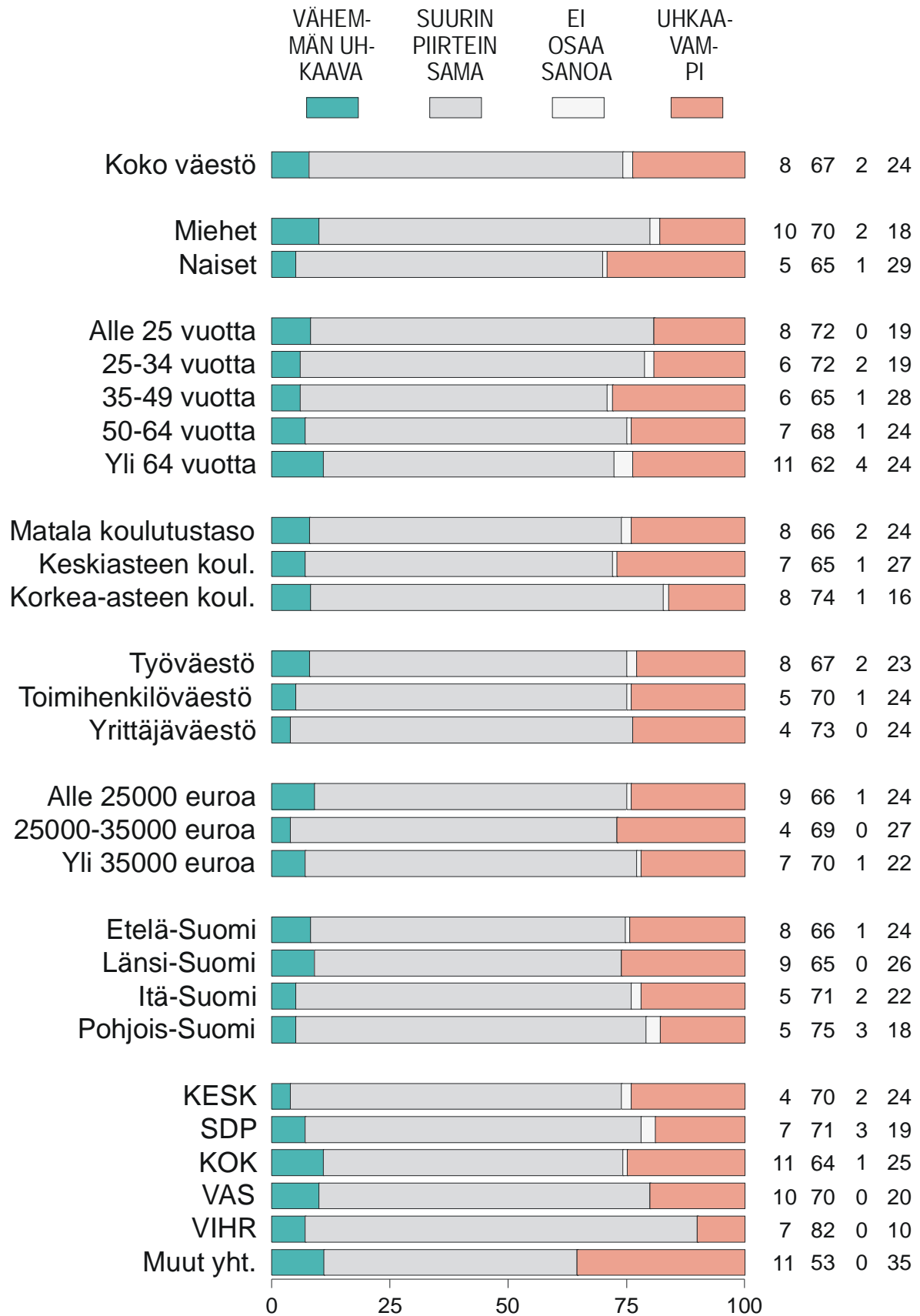

Sotilaallinen tilanne lähialueilla [2004, %]

Kuvio 42

"Millaiseksi arvioitte sotilaallisen tilanteen Suomen lähialueilla seuraavien kymmenen vuoden aikana?"

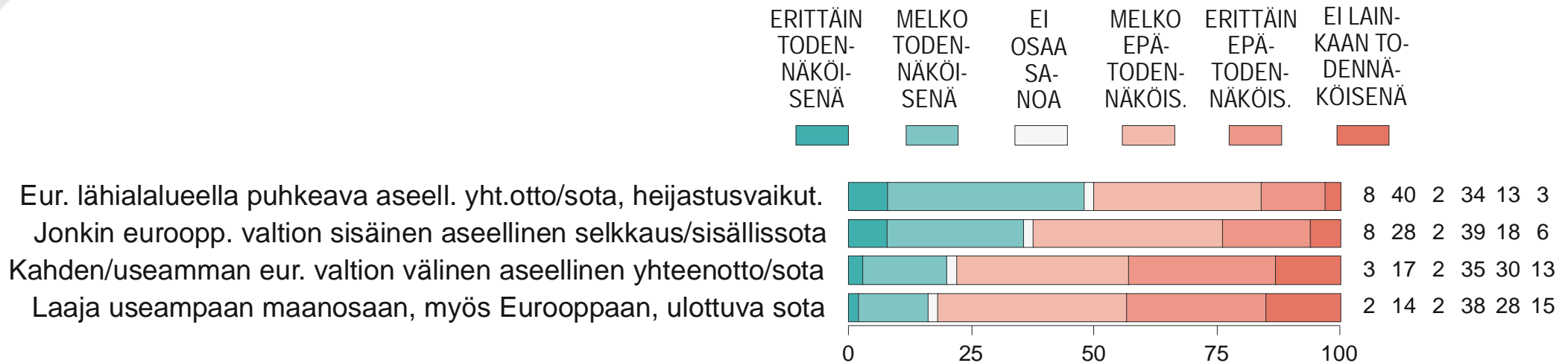
Verrattuna tilanteeseen tällä hetkellä:

Sotilaallisten selkkausten todennäköisyys [2004, %]

Kuvio 43.

"Seuraavassa luetellaan erilaisia sotilaallisia selkkauksia. Kuinka todennäköisenä pidätte niiden esiintymistä seuraavien kymmenen vuoden aikana?"

Terrorismin syyt [2004, %]

Kuvio 44.

"Viime aikoina on keskusteltu paljon terrorismista ja sen syistä. Miten itse arvioitte terrorismin syitä? Mainitkaa kaksi mielestänne tärkeintä syytä terrorismiin."

